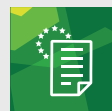

Zvláštní zpráva

Systemy Komise pro zpětné získání neoprávněných výdajů EU

Mají potenciál získat zpět více peněz rychleji

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Obsah

	Body
Shrnutí	I–VII
Úvod	01–18
Zpětné získávání neoprávněných výdajů od příjemců finančních prostředků EU	01–06
Systemy pro zaznamenávání neoprávněných výdajů a částek ke zpětnému získání	07–09
Úlohy a odpovědnost	10–14
Komise, vnitrostátní orgány a prováděcí partneři	10–12
Evropský úřad pro boj proti podvodům – OLAF	13
Úřad evropského veřejného žalobce – EPPO	14
Zveřejňované informace o neoprávněných výdajích a zpětně získaných částkách	15–18
Rozsah a koncepce auditu	19–24
Připomínky	25–72
Komise zaznamenává neoprávněné výdaje v rámci přímého a nepřímého řízení přesně a rychle, ale při zpětném získávání těchto výdajů dochází k velkým prodlevám	25–49
Komise zaznamenává neoprávněné výdaje přesně a rychle	25–28
Komise neprověřuje potenciálně systémové neoprávněné výdaje související s vnější činností stejným způsobem jako u vnitřních politik	29–31
Při zpětném získávání neoprávněných výdajů v rámci přímého a nepřímého řízení dochází k velkým prodlevám	32–46
Na rozhodnutí upustit od inkasa mají vliv prodlevy v procesu zpětného získávání prostředků a solventnost dlužníků	47–49

Komise monitoruje systémy členských států pro vykazování a zpětné získávání neoprávněných výdajů v rámci sdíleného řízení, pokud tyto výdaje mají dopad na rozpočet EU 50–63

Komise monitoruje systémy členských států pro zpětné získávání prostředků týkajících se zemědělských fondů, protože tyto prostředky mají dopad na rozpočet EU 51–57

Co se týče oblasti soudržnosti, Komise systémy členských států pro zpětné získávání prostředků nesleduje, protože neoprávněné výdaje jsou z výdajů vyjmuty a na rozpočet EU nemají vliv 58–63

Údaje, které Komise o neoprávněných výdajích zveřejňuje, nejsou vždy úplné a konzistentní 64–72

Zveřejněné údaje o neoprávněných výdajích a nápravných opatřeních nejsou vždy úplné 65–68

Údaje o částkách získaných zpět nejsou vždy konzistentní 69–72

Závěry a doporučení 73–79

Přílohy

Příloha I – Systémy pro zjišťování, zaznamenávání a vykazování neoprávněných výdajů a nápravná opatření pro vybrané programy EU

Příloha II – Systémy Evropské komise pro odhalování neoprávněných výdajů a provádění nápravných opatření v rámci přímého a nepřímého řízení

Příloha III – Systémy členských států pro odhalování neoprávněných výdajů a provádění nápravných opatření v rámci sdíleného řízení

Příloha IV – Míry zpětného získání neoprávněných výdajů vybraných generálních ředitelství Komise

Příloha V – Částky získané zpět Evropským zemědělským záručním fondem od příjemců v případech zjištěných od roku 2007

Použité zkratky

Glosář

Odpovědi Komise

Harmonogram

Auditní tým

Shrnutí

I Zpětné získání neoprávněných výdajů od příjemců finančních prostředků EU je klíčovým prvkem systémů vnitřní kontroly EU, jelikož by mělo chránit finanční zájmy EU a odradit příjemce od dalšího jednání vedoucího k nesrovnalostem. V letech 2014–2022 Komise vykázala neoprávněné výdaje ve výši 14 miliard EUR.

II Účelem tohoto auditu bylo posoudit, zda jsou systémy, které Komise používá k řízení a sledování neoprávněných výdajů příjemců finančních prostředků EU, účinné. Komise má v této oblasti různé odpovědnosti, a to v závislosti na režimu řízení a na oblasti politiky rozpočtu EU. V rámci sdíleného řízení Komise deleguje odpovědnost za vykazování a zpětné získání neoprávněných výdajů na členské státy, konečnou odpovědnost si však ponechává. Cílem tohoto auditu je pomoci posílit ochranu finančních zájmů EU a vytvořit účinné systémy pro zpětné získání neoprávněných výdajů od příjemců finančních prostředků EU.

III Dospěli jsme k závěru, že systémy, které Komise používá k řízení a sledování neoprávněných výdajů vynaložených příjemci finančních prostředků EU, jsou částečně účinné.

IV Komise v rámci přímého a nepřímého řízení zajišťuje, že jsou neoprávněné výdaje vykazovány přesně a rychle, jejich zpětné získání však trvá příliš dlouho. Neoprávněné výdaje, které jsou potenciálně systémové a souvisejí s vnější činností, nesleduje stejným způsobem jako u vnitřních politik. Odepsané dlužné částky se obvykle týkají dlužníků, kteří byli finančně slabí nebo byli ze zemí, kde Komise nemohla dluhy vymoci prostřednictvím tamních soudů.

V V rámci sdíleného řízení nesou hlavní odpovědnost za zaznamenávání a zpětné získání neoprávněných výdajů členské státy. Komise monitoruje jejich systémy používané v oblasti zemědělství. Zjistili jsme, že míra zpětného získání prostředků na úrovni příjemců u Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) je obecně nižší než u přímého a nepřímého řízení a od roku 2006 se nezlepšila, přičemž míra zpětného získání a míra odepsání prostředků se u jednotlivých členských států velmi liší. Navíc pobídka, kterou Komise zavedla v roce 2006, aby členské státy mohly rychleji vymáhat dluhy, nebyla v SZP na období 2023–2027 zachována. Za těchto okolností nemusí být sledování, které provádí Komise s cílem zajistit účinné fungování systémů členských států pro zpětné získání finančních prostředků, samo o sobě dostatečné. V oblasti soudržnosti je rozpočet EU chráněn tím, že členské státy musí neoprávněné částky z ověřených výdajů vyjmout. Komise už dále nezjišťuje, do jaké míry členské státy získají tyto vyňaté neoprávněné výdaje od příjemců zpět. Zpětné získání neoprávněných částek je klíčový nástroj, který má odradit příjemce od dalšího jednání vedoucího k nesrovnanostem a minimalizovat rizika poškození dobrého jména EU.

VI Navíc informace, které Komise o neoprávněných výdajích a následných nápravných opatřeních poskytuje, jsou užitečné jen v omezené míře, protože nejsou vždy úplné a nejsou prezentovány jednotně.

VII Komisi doporučujeme:

- přezkoumat finanční dopad systémových nesrovnalostí v oblasti vnější činnosti,
- zlepšit plánování auditní práce v oblasti vnější činnosti, a zkrátit tak dobu potřebnou ke zjištění neoprávněných výdajů,
- posoudit, zda je potřeba zavést pro členské státy další pobídky, díky nimž by se zlepšila míra zpětného získání neoprávněných výdajů v zemědělství,
- poskytovat o zjištěných neoprávněných výdajích a přijatých nápravných opatřeních úplné informace.

Úvod

Zpětné získávání neoprávněných výdajů od příjemců finančních prostředků EU

01 Podle čl. 325 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) jsou EU a členské státy společně odpovědné za ochranu finančních zájmů Unie před podvody a jakýmkoli jinými nesrovnalostmi. Nesrovnalost je definována jako jakékoli porušení smlouvy nebo právního předpisu EU vyplývající z jednání nebo opomenutí, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen rozpočet EU¹. Pokud má nesrovnalost dopad na výdaje zahrnuté do rozpočtu EU, označuje se jako neoprávněný výdaj.

02 Za účelem ochrany rozpočtu EU před neoprávněnými výdaji musí Komise a členské státy zavést vnitřní kontroly². Před schválením a platbou finančních operací provádějí předběžné kontroly, aby zabránily tomu, že budou schváleny neoprávněné výdaje. Po schválení operací a provedení platby provádějí také následné kontroly, aby v případě selhání prevence odhalily neoprávněné výdaje a zjednaly nápravu³.

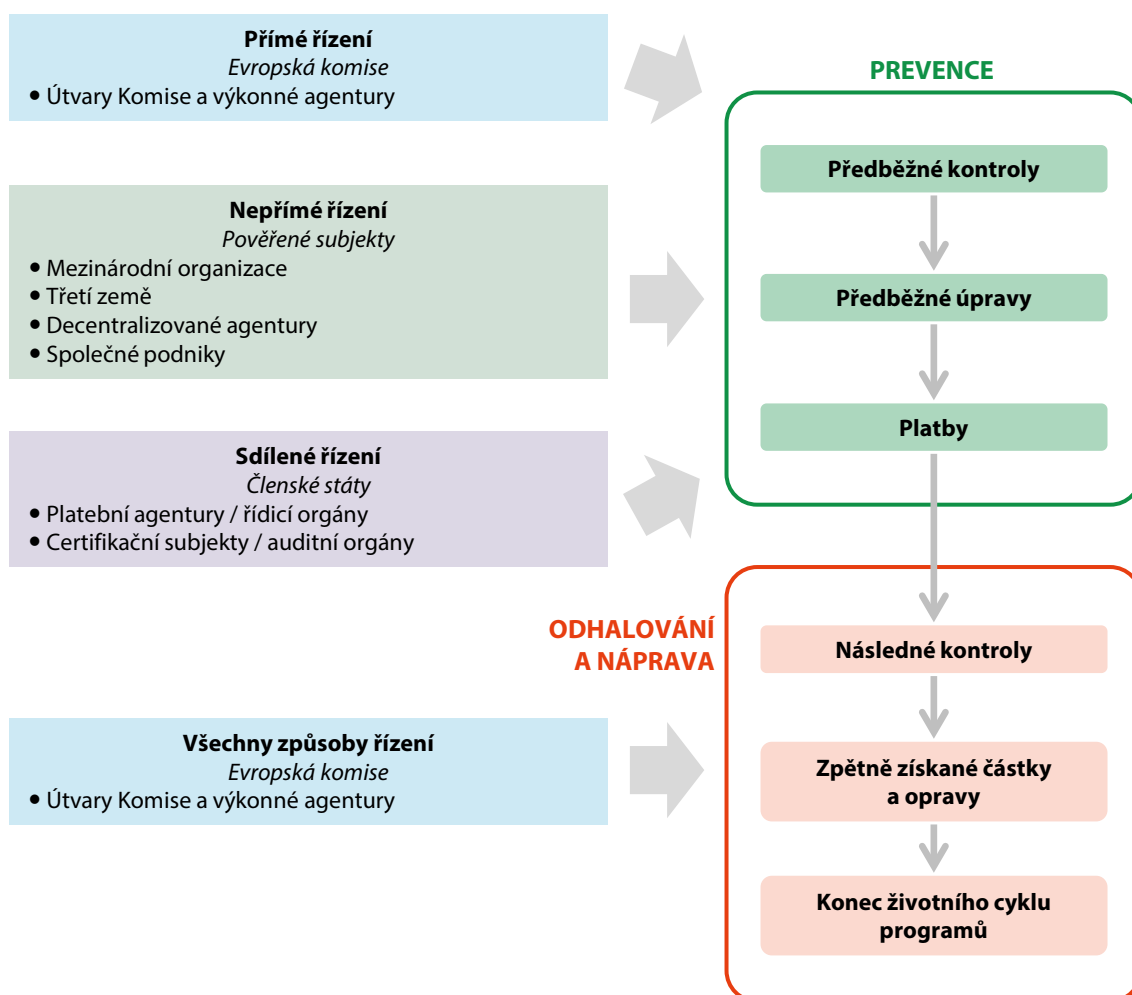
Obrázek 1 znázorňuje víceletý kontrolní cyklus Komise zaměřený na prevenci, odhalování a nápravu neoprávněných výdajů.

¹ Čl. 1 odst. 2 nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.

² Články 36 a 63 finančního nařízení.

³ Tamtéž, články 63 a 202.

Obrázek 1 – Víceletý kontrolní cyklus Komise pro prevenci, odhalování a nápravu neoprávněných výdajů

Zdroj: EÚD na základě výroční zprávy Komise o řízení a výkonnosti rozpočtu EU za rok 2022, svazek II, příloha 2, s. 51.

03 Pokud jsou během následných kontrol zjištěny neoprávněné výdaje, používají se dvě hlavní opatření na ochranu finančních zájmů EU:

- o částky jsou zpětně získány přímo od příjemce, který se nesrovnalosti dopustil⁴,
- o vůči členskému státu, jež neoprávněné výdaje financoval, se uplatní finanční oprava, kterou bude neoprávněný výdaj uhrazen⁵.

⁴ Tamtéž, čl. 63 odst. 2 a čl. 202 odst. 2.

⁵ Tamtéž, čl. 101 odst. 8.

04 Pro účely tohoto auditu se „zpětným získáním“ rozumí opatření na ochranu finančních zájmů EU tím, že se požaduje vrácení některých nebo všech částek vyplacených prováděcí organizací nebo příjemci v souvislosti s projektem nebo programem podporovaným EU, u něhož nebyly dodrženy požadavky EU na financování. Prováděcími organizacemi jsou příjemci finančních prostředků EU, kteří poskytují zboží anebo služby konečným příjemcům a za případné nesplnění podmínek smluv nebo dohod nesou odpovědnost.

05 Organizace, které jsou odpovědné za řízení programu nebo projektu financovaného EU (v případě přímého řízení Komise, v případě nepřímého řízení partnerské organizace nebo jiné subjekty v EU i mimo ni, v případě sdíleného řízení vnitrostátní orgány), mohou prostředky od příjemců získat zpět dvěma způsoby znázorněnými na [obrázku 2](#).

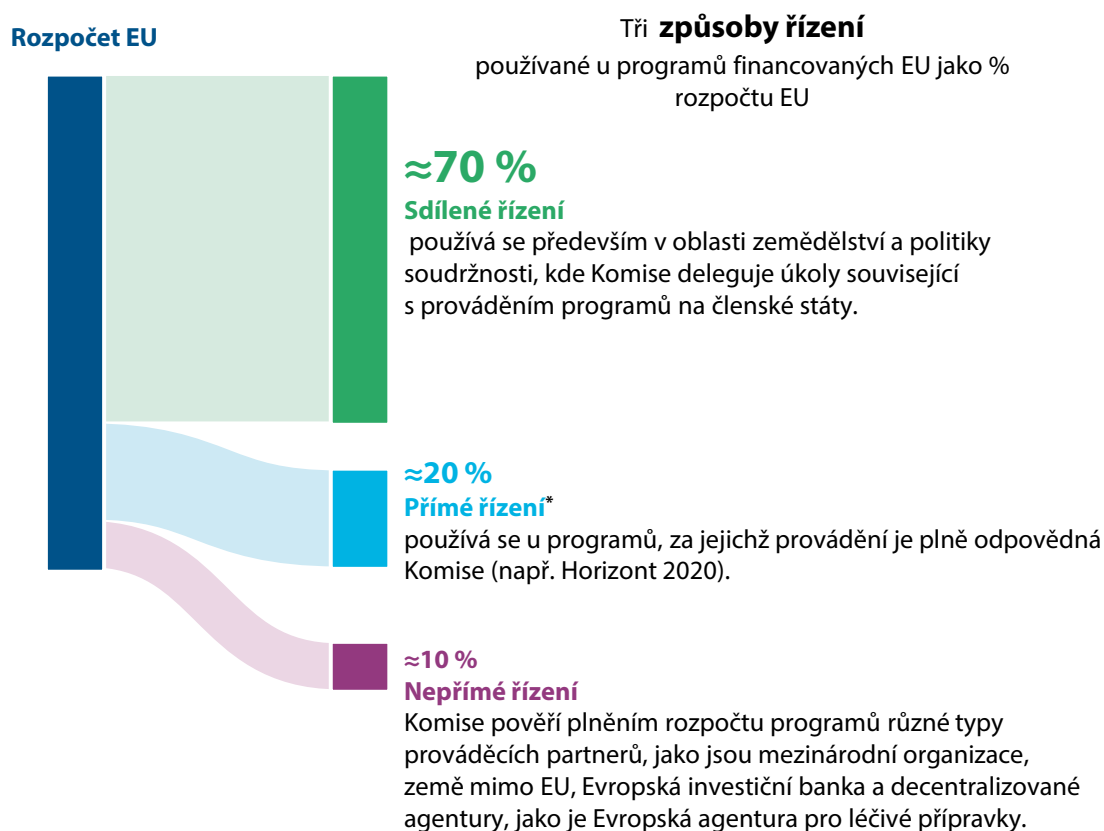
Obrázek 2 – Zpětné získání dlužných částek

Zdroj: EÚD.

06 Postupy pro zpětné získání neoprávněných výdajů od příjemců závisí na typu řízení a oblasti politiky rozpočtu EU. Postupy kontroly a zpětného získávání prostředků u jednotlivých hlavních oblastí politiky jsou podrobněji popsány v [příloze I](#) až [příloze III](#). Tři zmíněné způsoby řízení používané u programů financovaných EU jsou znázorněny na [obrázku 3](#).

Obrázek 3 – Způsoby řízení

*Z přímého řízení jsou vyloučeny finanční prostředky Nástroje pro oživení a odolnost.

Zdroj: EÚD na základě článku 62 finančního nařízení a internetových stránek
https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode_cs.

Systemy pro zaznamenávání neoprávněných výdajů a částek ke zpětnému získání

07 Komise zaznamenává neoprávněné výdaje, které v souvislosti s přímým a nepřímým řízením odhalí nebo jsou jí nahlášený, v místních databázích pro řízení auditu. Patří k nim například auditní modul pro vnější činnost a systém AUDEX pro generální ředitelství, která se zabývají výzkumem v oblasti vnitřních politik.

08 Jakmile je určen dopad neoprávněných výdajů, Komise pomocí funkce *Recovery Context* (Kontext zpětného získání prostředků) zaznamená do účetního systému ABAC všechny částky, které mají být získány zpět. Kontext zpětného získání prostředků se vztahuje především na oblasti politiky v přímém a nepřímém řízení, protože v případě sdíleného řízení jsou za zpětné získání prostředků, jejich zaznamenání do vnitrostátních knih dlužníků, a je-li to vyžadováno, za pravidelné vykazování údajů Komisi odpovědné členské státy.

09 Právo EU ukládá členským státům a kandidátským zemím EU povinnost zaznamenávat do systému pro řízení nesrovnalostí (IMS), který jménem Komise provozuje Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), všechny případy zjištěných neoprávněných výdajů (včetně podezření z podvodu a zjištěných podvodů), u nichž je hodnota finančních prostředků EU vyšší než 10 000 EUR⁶. Tyto údaje slouží k analýze rizik, nikoli ke kontrole, zda byly částky získány zpět.

Úlohy a odpovědnost

Komise, vnitrostátní orgány a prováděcí partneři

10 V případě přímého řízení jsou za provádění kontrol a zpětné získání zjištěných neoprávněných výdajů odpovědná generální ředitelství Komise, která řídí programy nebo granty financované EU. GŘ BUDG poskytuje během procesu zpětného získání prostředků pokyny a podporu.

11 V případě nepřímého řízení by prováděcí partneři měli zajistit stejnou úroveň ochrany finančních prostředků EU, jakou poskytuje Komise v přímém řízení. Prováděcí partneři odpovídají za provádění kontrol a zpětné získání neoprávněných výdajů od příjemců. Pokud jsou při ověřování finančních zpráv předložených Komisi zjištěny neoprávněné výdaje, Komise požaduje, aby prováděcí partneři tyto finanční prostředky EU vrátili. Prováděcí partneři pak vrácení těchto prostředků případně požadují po konečných příjemcích.

12 V případě sdíleného řízení jsou členské státy odpovědné za zaznamenávání a zpětné získávání neoprávněných výdajů a Komise má konečnou odpovědnost za zajištění systémů zavedených členskými státy pro správu finančních prostředků. Za provádění kontrol a zpětné získání neoprávněných výdajů přímo od příjemců nesou primární odpovědnost orgány členských států. O výsledcích těchto kontrol zaměřených na to, jak jsou finanční prostředky EU využívány, informují každý rok Komisi. Komise provádí audity, aby posoudila účinnost systémů členských států. Pokud zjistí nedostatky, které by mohly mít dopad na rozpočet EU, může vůči členskému státu uplatnit finanční opravy.

⁶ Právní akty, které stanoví povinnost vykazovat neoprávněné výdaje pomocí systému IMS, jsou uvedeny na [internetových stránkách úřadu OLAF](#).

Evropský úřad pro boj proti podvodům – OLAF

13 Úřad OLAF vyšetřuje podezřelé případy podvodných i nepodvodných neoprávněných výdajů a zprávy o vyšetřování pak zasílá dotčeným orgánům EU nebo členských států. Může také doporučit, jaké disciplinární, správní, finanční nebo právní kroky by orgány měly podniknout. OLAF ve svých finančních doporučeních vyzývá příslušné orgány EU nebo členských států, aby částky, které byly vyplaceny z prostředků EU a představují podvodné nebo nepodvodné neoprávněné výdaje, získaly zpět.

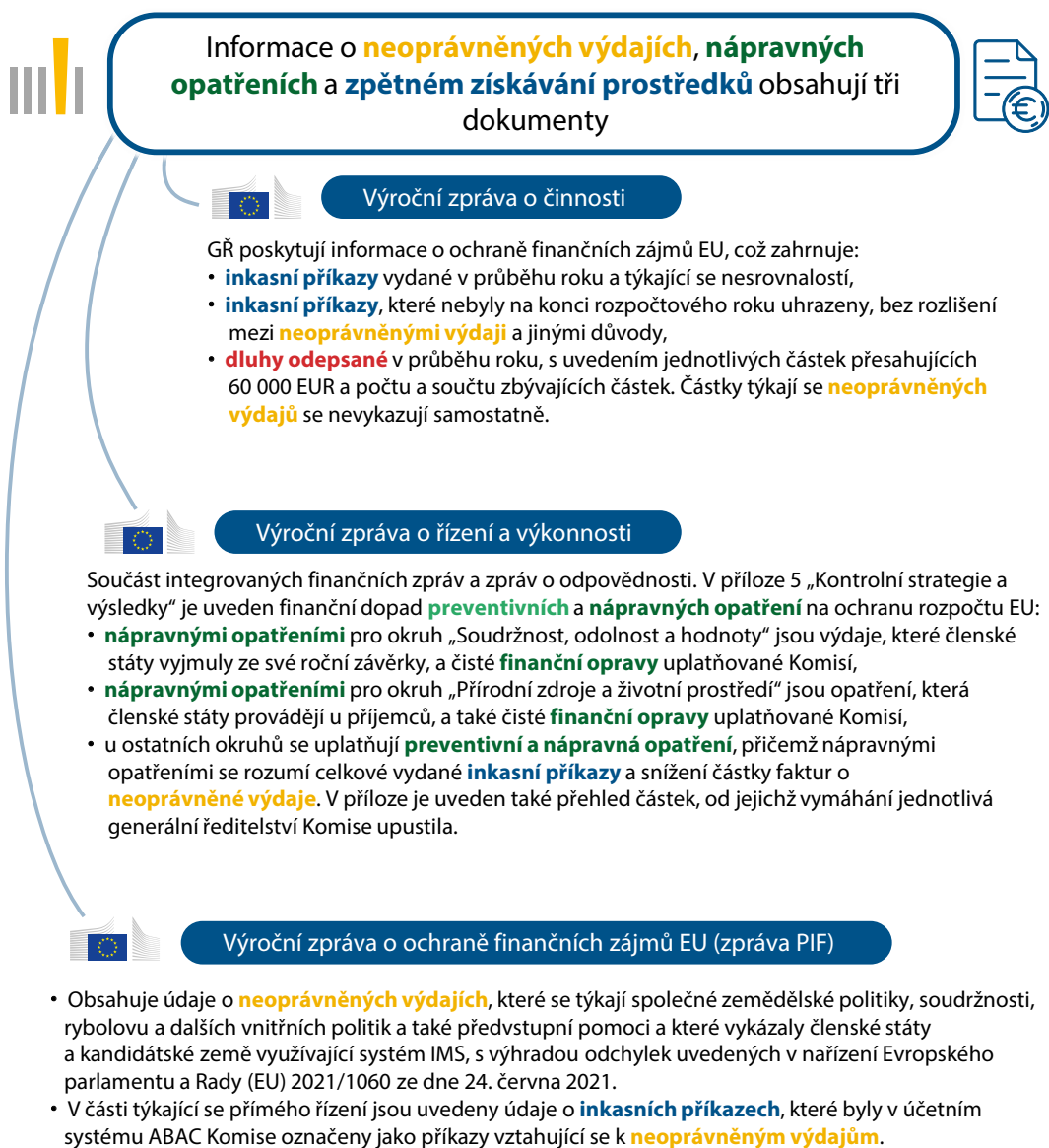
Úřad evropského veřejného žalobce – EPPO

14 Úřad EPPO, zřízený v roce 2017, je nezávislý subjekt EU s pravomocí vyšetřovat, trestně stíhat a přivádět před soud pachatele trestných činů ohrožujících rozpočet EU, jako jsou podvody, korupce nebo závažné přeshraniční podvody v oblasti DPH, které jsou definovány ve směrnici o ochraně finančních zájmů a v [nařízení Rady \(EU\) 2017/1939](#). Činnost úřadu byla zahájena v červnu 2021. Jak je stanoveno v [dohodě o spolupráci](#) podepsané Komisí a úřadem EPPO, pokud EPPO na základě informací předložených Komisí zahájí vyšetřování, oznámí to Komisi a poskytne jí dostatečné informace, aby mohla přijmout nápravná opatření, jako je zpětné získání neoprávněně vyplacených částek.

Zveřejňované informace o neoprávněných výdajích a zpětně získaných částkách

15 Dokumenty zveřejňované Komisí, které obsahují informace o neoprávněných výdajích, nápravných opatřeních a zpětně získaných částkách, jsou uvedeny na [obrázku 4](#).

Obrázek 4 – Dokumenty zveřejňované Komisí o neoprávněných výdajích a zpětně získaných částkách

Zdroj: EÚD na základě výroční zprávy o činnosti, výroční zprávy o řízení a výkonnosti a zpráv o ochraně finančních zájmů zveřejněných Komisí.

16 V oddíle 5.4 přílohy 5 výroční zprávy o řízení a výkonnosti za rok 2022 jsou uvedeny údaje týkající se zpětného získání částek zjištěných neoprávněných výdajů, které již byly nebo mají být příslušnými příjemci uhrazeny zpět do rozpočtu EU; viz [tabulka 1](#).

Tabulka 1 – Údaje ze zprávy o řízení a výkonnosti, které se týkají inkasních příkazů vydaných v souvislosti s neoprávněnými výdaji v letech 2021 a 2022 (v milionech EUR)

Okruh VFR	Částky ke zpětnému získání 2021	Částky ke zpětnému získání 2022
Jednotný trh, inovace a digitální agenda	19	27
Soudržnost, odolnost a hodnoty	–*	–*
Přírodní zdroje a životní prostředí	191*, **	220*, **
Migrace a správa hranic	1*	1*
Bezpečnost a obrana	0	0
Sousedství a svět	21	16
Evropská veřejná správa	0	1

* Nezahrnuje opravy uplatněné Komisí vůči členským státům. V oblasti soudržnosti jsou výdaje, které členské státy přímo vyjmou z účetní závěrky, vykázány ve výroční zprávě o činnosti a výroční zprávě o řízení a výkonnosti.

** Tato částka byla vrácena do rozpočtu EU nad rámec 118 milionů EUR (244 milionů EUR v roce 2021), které pak členské státy znovu použily.

Zdroj: EÚD na základě preventivních a nápravných opatření uvedených v oddíle 5.4 výroční zprávy o řízení a výkonnosti za rok 2022 a 2021.

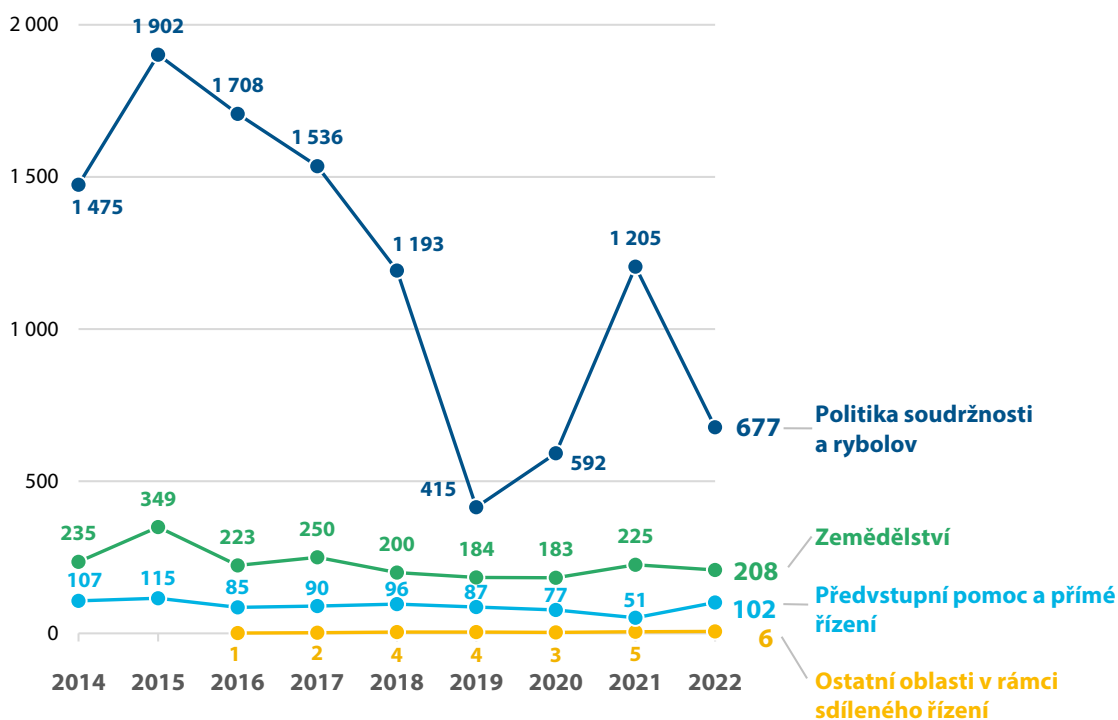
17 Komise ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti uvádí rovněž přehled částek, od jejichž vymáhání jednotlivá generální ředitelství upustila⁷. V roce 2023 Komise oznámila, že v roce 2022 upustila od vymáhání dluhů v celkové výši 40 milionů EUR⁸ (31 milionů EUR v roce 2021). Údaje se týkají všech typů dluhů, od jejichž vymáhání bylo upuštěno, nikoli pouze neoprávněných výdajů ke zpětnému získání.

⁷ V souladu s čl. 101 odst. 5 finančního nařízení.

⁸ Výroční zpráva o řízení a výkonnosti za rok 2022, příloha 9.

18 Celková částka neoprávněných výdajů (podvodných i nepodvodných) z rozpočtu EU, které byly vykázány ve zprávách o ochraně finančních zájmů za období 2014–2022, činí 14 miliard EUR. Zahrnuje 10,7 miliardy EUR v oblasti soudržnosti a rybolovu, kde jakmile členské státy neoprávněné výdaje odhalí, musí je z projektů vyjmout, aby neměly vliv na rozpočet EU. Členění neoprávněných výdajů podle oblastí politiky a roku je znázorněno na *obrázku 5*.

Obrázek 5 – Neoprávněné výdaje zaznamenané v letech 2014–2022 (v milionech EUR)

Zdroj: EÚD na základě údajů poskytnutých úřadem OLAF.

Rozsah a koncepce auditu

19 Účelem tohoto auditu bylo posoudit, zda jsou systémy, pomocí nichž Komise řídí zpětné získávání neoprávněných výdajů od příjemců finančních prostředků EU, účinné. Zaměřili jsme se na programy EU z let 2014–2021 v přímém, nepřímém a sdíleném řízení, u nichž měly být zpětně získány největší částky. Jednalo se o programy v oblasti vnitřní politiky, vnější činnosti, politiky soudržnosti a zemědělství.

20 V případě přímého a nepřímého řízení, kde je za zjišťování a vykazování neoprávněných výdajů a následné zpětné získání příslušných částek odpovědná Komise, jsme posuzovali účinnost systémů Komise. To bylo hlavním cílem našeho auditu. V oblasti sdíleného řízení je odpovědnost za zpětné získání neoprávněně vynaložených finančních prostředků svěřena členským státům, nicméně konečnou odpovědnost za jejich zajištění má Komise. Protože jsme se v rámci rozsahu našeho auditu zaměřili na Komisi, posuzovali jsme v této oblasti, zda Komise svým monitorováním zajišťuje, aby byly systémy členských států účinné. U všech způsobů řízení jsme dále posuzovali, zda Komise ve zveřejněných klíčových dokumentech týkajících se odpovědnosti informuje o neoprávněných výdajích a zpětně získaných částkách náležitým způsobem.

21 Naš audit se týkal GŘ BUDG i dalších generálních ředitelství, která byla z hlediska částek ke zpětnému získání uvedených v jednotlivých výročních zprávách o činnosti za rok 2021 nejvýznamnější (v oblasti vnitřní politiky GŘ CONNECT a GŘ RTD, v oblasti vnější činnosti GŘ INTPA a GŘ NEAR), a také hlavních generálních ředitelství z hlediska sdíleného řízení (v oblasti politiky soudržnosti GŘ REGIO a GŘ EMPL a v oblasti zemědělství GŘ AGRI).

22 Audit se netýkal:

- zpětného získání nevyužitých prostředků, kde převážná většina souvisí s předběžným financováním (které není výdajem) a prostředky jsou získány zpět proto, že nejsou využity (nikoli proto, že se jedná o neoprávněné výdaje),
- finančních oprav, které Komise uplatňuje vůči členským státům v oblasti zemědělství a soudržnosti, nebo částek vyjmutých orgány členských států z výdajů, protože touto problematikou jsme se zabývali v předchozích zvláštních zprávách⁹,

⁹ Zvláštní zpráva 08/2011, zvláštní zpráva 04/2017 a zvláštní zpráva 14/2022.

- o systémů členských států pro zpětné získávání neoprávněných výdajů v programech soudržnosti a rozvoje venkova, protože jsme se zaměřili na kontroly Komise, kterými monitoruje účinnost systémů členských států pro zpětné získávání prostředků,
- o Nástroje pro oživení a odolnost, protože jsme již zveřejnili zvláštní zprávu o koncepci systémů Komise na ochranu finančních zájmů EU¹⁰ a v roce 2024 plánujeme zveřejnit zvláštní zprávu o kontrolních systémech Nástroje pro oživení a odolnost členských států.

23 Audit vycházel z důkazních informací pocházejících z mnoha různých zdrojů, jimiž byly například:

- o přezkum systémů používaných k odhalování, zaznamenávání a následnému zpětnému získání neoprávněných výdajů od příjemců,
- o analýza údajů z řídicí databáze systému ABAC Komise o zpětně získaných, dlužných a odepsaných částkách v letech 2014–2022, pomocí které jsme porovnali výkonnost Komise v různých oblastech,
- o přezkumy následných opatření u vzorku 144 zpráv o auditech a ověření finančních zpráv o výdajích financovaných EU (na základě výše kontrolovaných částek a včetně různých druhů kontrol), vzorku 75 inkasních příkazů z 858, které byly na konci roku 2021 otevřené (na základě stáří a výše částek), a vzorku 52 odepsaných inkasních příkazů ze 113 vydaných v roce 2021 (na základě výše částek) za čtyři generální ředitelství vybraná pro oblast přímého a nepřímého řízení. Kdykoli to bylo možné, byly do vzorků zařazeny případy hlášené úřadu OLAF a případy hlášené Účetním dvorem Komisi,
- o posouzení údajů zveřejněných Komisí o neoprávněných výdajích a zpětně získaných částkách v letech 2022 a 2023 (body 15–18), včetně sesouhlasení s použitými zdroji údajů, s cílem posoudit, zda byly údaje úplné a konzistentní.

24 Cílem této zprávy je pomoci posílit ochranu finančních zájmů EU a vytvořit účinné systémy pro zpětné získávání neoprávněných výdajů od příjemců finančních prostředků EU.

¹⁰ Zvláštní zpráva 07/2023.

Připomínky

Komise zaznamenává neoprávněné výdaje v rámci přímého a nepřímého řízení přesně a rychle, ale při zpětném získávání těchto výdajů dochází k velkým prodlevám

Komise zaznamenává neoprávněné výdaje přesně a rychle

25 Podle našeho očekávání by systémy Komise v rámci přímého a nepřímého řízení měly zajistit správné a včasné zaznamenávání neoprávněných výdajů do příslušných řídicích databází, aby bylo možné co nejdříve přijmout nápravná opatření. Cíle, které jsou v přímém a nepřímém řízení stanoveny a sledovány, jsou sice různé, avšak postupy pro zaznamenávání a zpětné získávání neoprávněných výdajů jsou podobné.

26 Operační generální ředitelství pro výzkum a inovace v rozpočtové oblasti vnitřních politik, k nimž patří GŘ CONNECT a GŘ RTD vybraná pro tento audit, zřídila společný auditní útvar. Ten vybírá finanční výkazy přímo nebo nepřímo řízených projektů k auditu a provádí finanční audit *ex post* prostřednictvím vlastních zaměstnanců, nebo k provedení finančního auditu najímá na základě rámcové smlouvy soukromé auditorské společnosti, jejichž práci monitoruje zástupce společného auditního útvaru. Hlavní zjištění kontrol projedná společný auditní útvar a najatí auditoři s prováděcími organizacemi během řízení o sporných otázkách, po němž jsou údaje o zjištěných neoprávněných výdajích, včetně neoprávněných výdajů, které jsou systémové povahy anebo se opakují, automaticky a okamžitě převedeny z auditní databáze do databáze řídicí. Společný auditní útvar analyzuje další finanční výkazy předložené stejnými prováděcími organizacemi, na které by mohly mít tyto systémové neoprávněné výdaje také dopad. Dotčená operační generální ředitelství pak mohou formálně provést další krátké řízení o sporných otázkách, v němž prováděcím organizacím oznámí, které výdaje byly zamítnuty.

27 Operační generální ředitelství a delegace EU v rozpočtové oblasti pro vnější činnost, k nimž patří GŘ INTPA a GŘ NEAR vybraná pro tento audit, najímají na základě rámcové smlouvy soukromé auditorské společnosti, aby prováděly audit nebo ověřovaly výdaje u přímo a nepřímo řízených operací. Vedoucí auditních úkolů odpovídají za sledování průběhu auditů a ověřování a za spolupráci mezi prováděcími organizacemi a najatými auditory až do okamžiku, kdy své zprávy předloží Komisi.

28 Z našich kontrol vzorku 144 zpráv o auditech a ověřování přímo a nepřímo řízených operací vyplynulo, že Komise zaznamenávala neoprávněné výdaje do svých řídicích databází správně a do několika dnů poté, co zprávy od auditorů obdržela.

Komise neprověřuje potenciálně systémové neoprávněné výdaje související s vnější činností stejným způsobem jako u vnitřních politik

29 Podle našeho očekávání by částky zaznamenané jako neoprávněné měly zahrnovat úplný dopad. Aby bylo možné určit dopad neoprávněných výdajů systémové povahy, je nutné provést další kontroly.

30 Zjistili jsme, že pokud jsou odhaleny potenciálně systémové neoprávněné výdaje u vnější činnosti, najatí auditoři nemají povinnost vzorky kontrolovaných operací rozšířit. Žádné další kontroly auditovaných výdajů nebo jiných výdajů financovaných EU, které se týkají stejných prováděcích organizací, neprovádí ani Komise.

31 Komise uzavřela finanční a správní rámcovou dohodu o spolupráci s Organizací spojených národů. Obecná shoda o používání mandátu pro ověřování výdajů omezuje velikost vzorků, které mohou ověřovatelé vybrat ke kontrole způsobilosti operace řízené agenturou OSN s využitím finančních prostředků EU¹¹. V **rámečku 1** pro ilustraci uvádíme, jak stávající rámec omezuje možnost odhalit a následně získat systémové neoprávněné výdaje zpět.

Rámeček 1

Omezení týkající se zjištěných systémových neoprávněných výdajů

Auditor ověřil výdaje, které vykázala agentura OSN v souvislosti s dohodou o přiznání příspěvku uzavřenou s EU. Auditor uvedl, že 19,2 % výdajů ve vzorku vybraném v souladu s finanční a správní rámcovou dohodou je nezpůsobilých, a dospěl k závěru, že chyby mají rozsáhlý dopad. Auditor nemohl provést žádné další kontroly, aby potvrdil systémovou povahu neoprávněných výdajů, a Komise získala zpět pouze neoprávněné výdaje, které byly zjištěny v omezeném vzorku vybraném ke kontrole.

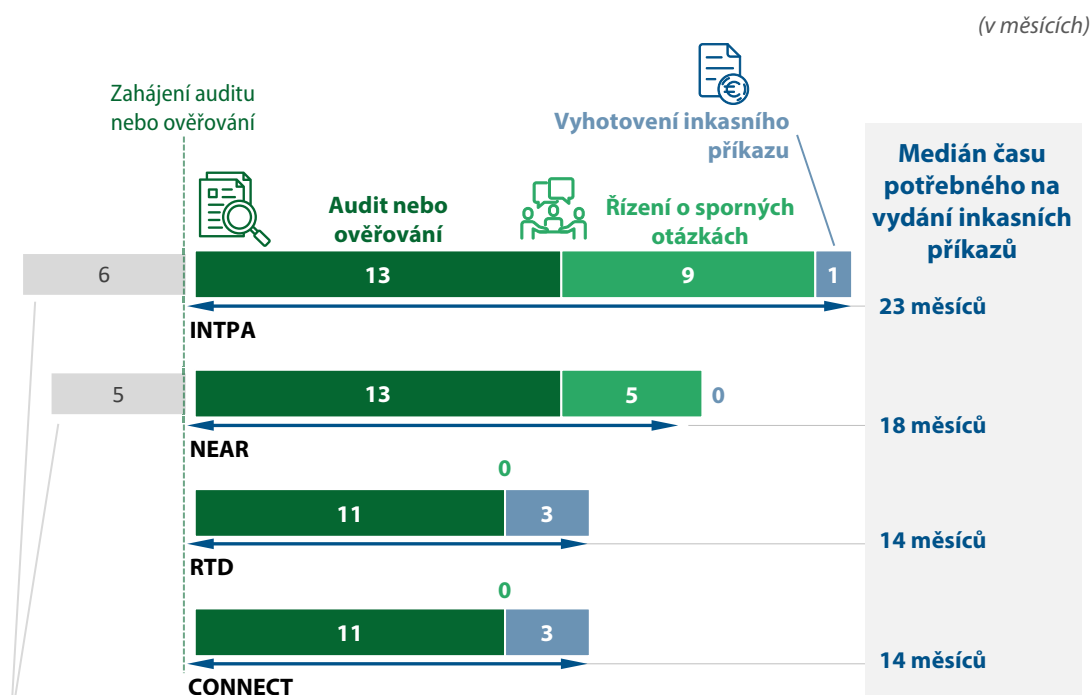
¹¹ Výroční zpráva za rok 2020, s. 312, bod 34.

Při zpětném získávání neoprávněných výdajů v rámci přímého a nepřímého řízení dochází k velkým prodlevám

32 Odhalení neoprávněných výdajů a jejich získání od prováděcích organizací zpět je zásadním prvkem systémů vnitřní kontroly, protože má tyto organizace odradit od dalšího jednání vedoucího k nesrovnalostem. Neoprávněné výdaje by měly být odhaleny a napraveny co nejdříve, aby se zvýšila pravděpodobnost, že budou získány zpět dříve, než prováděcí organizace vstoupí do likvidace nebo je již nebude možné dohledat.

33 Z našeho přezkumu vzorku auditů a ověření finančních zpráv předložených čtyřem generálním ředitelstvím vyplynulo, že generální ředitelství provedla nápravná opatření ve 135 ze 144 případů. Pro výpočet mediánu času, který Komise potřebuje v hlavních fázích od dokončení kontrolovaných činností až po vydání inkasních příkazů, jak je znázorněno na **obrázku 6**, jsme použili údaje z případů v našem vzorku.

Obrázek 6 – Značné prodlevy před vydáním inkasních příkazů Komisí, 2020–2021

Kromě výše uvedeného času potřebovalo GŘ INTPA obvykle šest měsíců a GŘ NEAR obvykle pět měsíců na zahájení zadávacích řízení s najatými auditory. Za GŘ RTD a GŘ CONNECT nejsou tyto údaje k dispozici.

Pozn.: nástroj AUDEX neobsahuje údaje potřebné k výpočtu počtu dní, které uplynuly do doby, než byl vyžádán audit. Údaje o době potřebné k provedení auditů jsou převzaty z celého základního souboru, protože nelze získat údaje jen za GŘ CONNECT a GŘ RTD.

Zdroj: EÚD na základě databáze auditního modulu a nástroje AUDEX a dokumentace poskytnuté Komisí.

34 Pokud k tomu přičteme dobu potřebnou na vyžádání a provedení auditů a následné projednání výsledků až do okamžiku vydání inkasních příkazů, z naší analýzy vyplývá, že než jsou prováděcí organizace požádány o vrácení neoprávněných výdajů zjištěných při kontrolách vykazovaných výdajů, dochází mezitím k značným prodlevám:

- o v případě dvou generálních ředitelství zabývajících se výzkumem, tedy GŘ CONNECT a GŘ RTD, uplynulo mezi zahájením auditů a vydáním inkasních příkazů obvykle 14 měsíců; v případě GŘ INTPA to bylo 23 měsíců a GŘ NEAR 18 měsíců,
- o GŘ INTPA dále trvalo obvykle šest měsíců, než po skončení období, na které se vztahovaly finanční zprávy určené k auditu, zahájilo zadávací řízení na výběr soukromé auditorské společnosti; v případě DG NEAR to bylo pět měsíců. Za GŘ CONNECT a GŘ RTD jsme nebyli schopni tyto časové údaje zjistit, protože příslušné údaje se do jejich systému AUDEX pro řízení auditu nezadávají.

35 V případě vnější činnosti sice najatí auditoři projednají svá zjištění s prováděcími organizacemi a teprve pak předloží své zprávy Komisi, avšak Komise provádí další úplné řízení o sporných otázkách s prováděcími organizacemi (*příloha I*). Jak je patrné z *obrázku 6*, trvá to výrazně déle než u generálních ředitelství zabývajících se výzkumem v oblasti vnitřních politik, kde se řízení o sporných otázkách auditorů s prováděcími organizacemi účastní i společný auditní útvar, takže operačním generálním ředitelstvím stačí provést pouze formální řízení o sporných otázkách, které obvykle trvá méně než měsíc (bod *26*).

36 Tyto velké prodlevy mohou ohrozit účinnost auditů a zpětné získání neoprávněných výdajů, a to zejména v případě menších příjemců, kteří nemusí vždy zajistit dostupnost podpůrné dokumentace (viz příklad v *rámečku 2*).

Rámeček 2

Podpůrná dokumentace již nebyla k dispozici a příjemci nebyli schopni žádné z obdržených finančních prostředků vrátit

Auditor projektu řízeného místní nevládní organizací v Africe zjistil, že z důvodu chybějící podpůrné dokumentace byly vykázané neoprávněné výdaje. Prováděcí organizace uvedla, že tato nevládní organizace a další malé místní nevládní organizace, které dokončily projektové činnosti o čtyři roky dříve, již nejsou schopné chybějící dokumentaci najít, přestože podle právních předpisů mají všichni příjemci povinnost uchovávat dokumentaci po dobu pěti let. Některé nevládní organizace již neexistovaly a jiné nebyly schopny částku požadovanou Komisí vrátit. V době našeho auditu Komise na základě výsledků svého posouzení situace zvažovala, že od vymáhání dluhu upustí, protože činnosti byly provedeny v plném rozsahu a náklady na soudní řízení by pravděpodobně překročily částku, kterou by podle očekávání bylo možné získat zpět.

Pozn.: uchování podpůrné dokumentace je upraveno ve smlouvách, které provádějí ustanovení článku 132 [finančního nařízení](#).

37 Jak je vysvětleno v bodě **35**, nápravná opatření Komise v oblasti vnější činnosti vycházejí z finančního dopadu neoprávněných výdajů zadržovaných poté, co najatí auditoři vypracovali své zprávy a následně se konala řízení o sporných otázkách mezi Komisí a prováděcími organizacemi. Z údajů v našem vzorku jsme vypočítali, že GŘ INTPA a GŘ NEAR během jednání s prováděcími organizacemi snížily částky neoprávněných výdajů uvedených v závěrečných zprávách o auditu v průměru o 35 % (GŘ INTPA) a 38 % (GŘ NEAR). Důvodů pro tuto snížení bylo mnoho, například prováděcí organizace poskytly auditorům podpůrnou dokumentaci, kterou jim předtím nedodaly nebo ji auditoři neschválili (viz příklad v [rámečku 3](#)). Řízení Komise o sporných otázkách by bylo efektivnější, kdyby se ho účastnili i najatí auditoři, protože by se tak vykázané neoprávněné výdaje nemusely projednávat a revidovat později.

Rámeček 3

Komise v návaznosti na vlastní řízení o sporných otázkách souhlasila s většinou výdajů, které auditoři označili jako neoprávněné

Externí auditorská společnost při ověřování výdajů na program financovaný EU odhalila různé případy neoprávněných výdajů. Největší část tvořily personální náklady, které nebylo možné doložit, protože nebyly vedeny pracovní výkazy dokládající čas strávený činnostmi na programu. Mezinárodní organizace, která program řídila, důrazně protestovala a stěžovala si, že od doby provedení auditu uplynulo značné množství času a auditor jí nedal možnost předložit veškeré důkazní informace. Některé z podpůrných dokumentů, které prováděcí organizace později poskytla, Komise přijala a souhlasila s tím, že pracovníci pracující na programu na plný úvazek nemusí mít pracovní výkazy. V důsledku toho Komise snížila částku ke zpětnému získání oproti svému původnímu požadavku o 63 %.

38 Když schvalující osoba Komise vydá inkasní příkaz, měla by podle finančního nařízení dlužníkovi neprodleně zaslat výzvy k úhradě s uvedením dlužné částky, původu pohledávky, data splatnosti a čísla bankovního účtu, na který má být platba uhrazena. Pokud dlužník do data splatnosti příslušnou částku nezaplatí, nabíhají z ní úroky z prodlení¹². Účetní Komise pak dlužníkovi zašle alespoň jednu upomínku a následně výzvu, než začne částku vymáhat. Po uplynutí data splatnosti může účetní rovněž zadržet veškeré záruky, které dlužník případně složil, nebo může dluh započítat proti jakýmkoli dlužným částkám splatným dlužníkovi¹³.

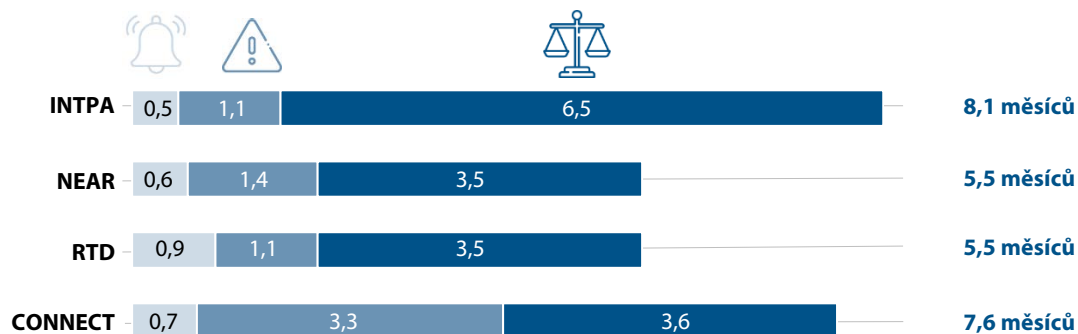
39 Abychom posoudili účinnost procesu zpětného získávání neoprávněných výdajů, který Komise používá, na základě rizika jsme vybrali a následně přezkoumali také vzorek 75 inkasních příkazů, které byly na konci roku 2021 otevřené (nesplacené) a které byly zahrnuty do výročních zpráv o činnosti čtyř generálních ředitelství vybraných pro přímé a nepřímé řízení. Mediány času pro následující fáze procesu vymáhání pohledávek jsou uvedeny na [obrázku 7](#).

¹² Článek 98 finančního nařízení.

¹³ Tamtéž, článek 102.

Obrázek 7 – Prodlevy při zpětném získávání prostředků u vzorku inkasních příkazů otevřených k 31. prosinci 2021

(v měsících)

Čas na zaslání upozornění: doba, kterou po uplynutí data splatnosti potřebovala Komise, aby zaslala dlužníkovi upozornění.

Čas na zaslání výzvy: doba, kterou po zaslání upozornění potřebovala Komise, aby odeslala dlužníkovi výzvu s upozorněním na předání věci k soudnímu řízení.

Čas na zahájení vymáhání: doba, kterou po zaslání výzvy potřebovala schvalující osoba, aby formálně požádala právní službu Komise o zahájení procesu vymáhání.

Zdroj: EÚD na základě údajů z úložiště systému ABAC.

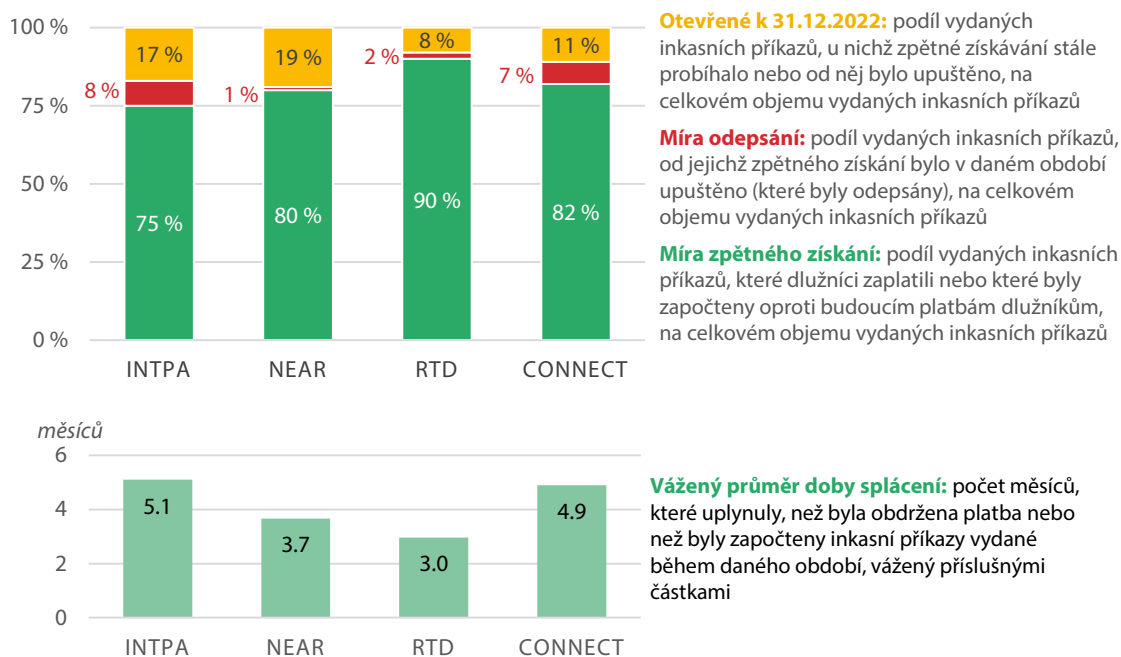
40 V rozhodnutí Komise z roku 2018 o vnitřních postupech se uvádí, že do 21 dnů od uplynutí lhůty pro přijetí celé platby by Komise měla dlužníkům zaslat upozornění a po dalších 21 dnech by jim měla zaslat výzvu. Generální ředitelství vybraná pro náš audit tyto lhůty obvykle nedodržela. Není stanovena žádná lhůta, v níž by právní služba Komise měla začít částky vymáhat. Z naší analýzy vyplývá, že největší prodlevy se týkají doby od okamžiku, kdy Komise dlužníkům zašle upozornění a výzvu, do okamžiku, kdy je na právní službu vznesen požadavek na zahájení vymáhání částek.

41 Ve svém návrhu změny pravidel pro inkaso pohledávek ve finančním nařízení¹⁴ Komise uznala, že její stávající postupy inkasa jsou zdlouhavější a dražší, pokud:

- o dlužníci změni své sídlo, aniž by informovali Komisi nebo to uvedli v oficiálním rejstříku,
- o Komise musí platit za služby místních právníků a pracovníků donucovacích orgánů, aby se případem zabývali a provedli různé procesní kroky u vnitrostátních soudů,
- o dlužníci jsou v platební neschopnosti a Komise musí shromáždit informace, aby se vzdala pohledávky.

42 Analyzovali jsme údaje o inkasních příkazech vydaných v souvislosti s neoprávněnými výdaji stejnými čtyřmi generálními ředitelstvími v letech 2014–2022. Klíčové ukazatele výkonnosti při vymáhání dluhů jsou uvedeny na [obrázku 8](#).

Obrázek 8 – Nejméně 75 % z celkové částky vydaných inkasních příkazů bylo získáno zpět, avšak po velkých prodlevách, 2014–2022

Zdroj: EÚD na základě údajů z úložiště systému ABAC.

¹⁴ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (přepřacované znění) (COM(2022) 223 final, článek 104.

43 Z údajů vyplývá, že větší potíže s vymáháním dluhů mají GŘ INTPA a GŘ NEAR zaměřená na vnější činnost, protože jejich míra zpětného získání prostředků je nižší a nesplacené dluhy na konci roku 2022 vyšší než u GŘ CONNECT a GŘ RTD, která se zabývají výzkumem. Důvodem může být odlišnost prostředí, v nichž vnější činnost a vnitřní politiky fungují. GŘ INTPA má z hlediska vymáhání dluhů obzvlášť náročný úkol, protože do operací v jeho přímém řízení jsou zapojeny prováděcí organizace ve 130 zemích.

44 V roce 2022 poskytlo GŘ BUDG útvarům Komise pokyny¹⁵ týkající se zpětného získávání prostředků souvisejícího s případy vyšetřovanými úřadem OLAF a EPPO, které jim měly pomoci získat zpět více prostředků za kratší dobu. V dokumentu se hovořilo o následných opatřeních přijatých v návaznosti na finanční doporučení vydaná úřadem OLAF v letech 2012–2020, přičemž bylo uvedeno, že ačkoli se generální ředitelství snažila získat zpět přibližně 50 % celkové hodnoty těchto finančních doporučení, ve skutečnosti získala pouze 27 %.

45 Byly v něm také vyzvány schvalující osoby, aby neprodleně a za předpokladu, že to nenaruší probíhající vyšetřování úřadu OLAF a EPPO, vyměřovaly pohledávky a vydávaly inkasní příkazy. Byl v něm rovněž stanoven lepší způsob monitorování a vykazování zpětně získaných částek týkajících se těchto vyšetřovaných případů.

46 Když jsme v roce 2024 dokončili práci v terénu, navrhlo GŘ BUDG novou iniciativu, jejímž cílem je snížit v celé Komisi značné prodlevy během procesu zpětného získávání prostředků¹⁶. V dokumentu bylo uvedeno, že řídicí pracovníci tomuto procesu nevěnují vždy náležitou pozornost a že některé postupy jsou natolik komplikované, že vyžadují nepřiměřeně vysoké zdroje. GŘ BUDG konstatovalo, že v říjnu 2023 byly po splatnosti dluhy v celkové výši 450 milionů EUR. Novými opatřeními navrhovanými pro přímé a nepřímé řízení jsou:

- výkonnostní standardy pro zpětné získání prostředků umožňující kvantifikovat požadavky finančního nařízení,
- sledování a vykazování, jak jsou dodržovány předpisy, za účelem porovnání výkonnosti,

¹⁵ *Follow-up of recoveries as regards suspected fraud and other irregularities: Guidance to Commission departments*, únor 2022.

¹⁶ *Sdělení Komisi: An enhanced corporate strategy for the management of the Commission's debtors*, únor 2024.

- o posílená odpovědnost s institucionálními mechanismy eskalace,
- o částečná centralizace s cílem dosáhnout synergie a efektivity tím, že budou sloučena rozhodnutí upustit od vymáhání inkasních příkazů, které se týkají stejných dlužníků, ale jsou řízeny různými útvary Komise.

Na rozhodnutí upustit od inkasa mají vliv prodlevy v procesu zpětného získávání prostředků a solventnost dlužníků

47 Finanční nařízení umožňuje Komisi upustit od vymáhání celého příslušného inkasního příkazu nebo jeho části, a dluh tak odepsat¹⁷. To je možné pouze v určitých situacích, například pokud očekávané náklady na vymáhání příkazu přesahují vymáhanou částku nebo je-li dluh nevymahatelný z důvodu jeho stáří nebo platební neschopnosti dlužníka.

48 Z výročních zpráv o činnosti vybraných čtyř generálních ředitelství za rok 2021 vyplývá, že Komise v průběhu tohoto roku upustila od vymáhání 10 milionů EUR (2020: 8 milionů EUR). Přezkoumali jsme vzorek 52 ze 113 rozhodnutí upustit od vymáhání, která tato čtyři generální ředitelství Komise vydala v roce 2021, abychom posoudili, zda dodržela postupy Komise pro zpětné získání prostředků a zda byly důvody pro odepsání dluhů opodstatněné. Důvody pro opuštění od vymáhání inkasních příkazů jsou uvedeny na [obrázku 9](#).

Obrázek 9 – Důvody pro opuštění od vymáhání inkasních příkazů, 2021

Zdroj: EÚD na základě údajů z úložiště systému ABAC.

¹⁷ Čl. 101 odst. 2 finančního nařízení.

49 Na základě našeho přezkumu dokumentace poskytnuté Komisí jsme zjistili, že Komise měla pro upuštění od vymáhání dlužných částek dostatečné důvody a že se je nejprve pokusila získat zpět. Velké prodlevy před zahájením vymáhání však pravděpodobnost úspěšného výsledku snížily. Navíc podotýkáme, že dlužníci byli buď finančně slabí, nebo nebyli ochotni důsledky nedodržení požadavků souvisejících s financováním EU akceptovat. Za těchto okolností Komise neměla na ochranu finančních zájmů EU dostatečné prostředky, protože neměla od dlužníků žádné záruky, které by mohla zadržet, ani žádné platby na započtení oproti dluhům (**rámeček 4**).

Rámeček 4

Dluhy odepsané kvůli problémům s vymáháním mimo EU

Komise požádala tři nevládní organizace ze zemí mimo EU (z asijsko-tichomořského regionu), které odmítly splnit požadavky grantových smluv, aby vrátily prostředky obdržené v rámci předběžného financování. Ty je však odmítly vrátit a tamní právník najatý právní službou Komise nejen odhadl, že právní výdaje budou vysoké, ale byl také toho názoru, že jakékoli právní kroky budou pravděpodobně neúspěšné. Země, v níž se tyto nevládní organizace nacházejí, totiž neuznávají rozsudky evropských soudů o výkonu rozhodnutí a tyto nevládní organizace měly jen malý majetek. Tyto tři dluhy tedy musely být odepsány.

Komise monitoruje systémy členských států pro vykazování a zpětné získávání neoprávněných výdajů v rámci sdíleného řízení, pokud tyto výdaje mají dopad na rozpočet EU

50 Jsou-li zjištěny neoprávněné výdaje v oblasti zemědělství a soudržnosti, podle unijních a vnitrostátních právních předpisů musí členské státy získat neoprávněné platby (včetně případných sankcí a úroků) od příjemců zpět. Prověřovali jsme, zda Komise účinně monitoruje, zda členské státy vykazují neoprávněné výdaje správně a bez zbytečných prodlev je vymáhají zpět.

Komise monitoruje systémy členských států pro zpětné získávání prostředků týkajících se zemědělských fondů, protože tyto prostředky mají dopad na rozpočet EU

51 Prostředky ze zemědělských fondů jsou poskytovány formou přímých plateb zemědělcům v EU, tržních opatření nebo prostřednictvím programů rozvoje venkova, které provádějí členské státy. Právní základ společné zemědělské politiky (SZP) stanoví obecný požadavek, aby vnitrostátní orgány zaznamenaly neoprávněné výdaje a zaevidovaly dlužné částky do knihy dlužníků do 18 měsíců od jejich zjištění¹⁸.

52 V případě přímých plateb a tržních opatření (Evropský zemědělský záruční fond – EZZF) musí členské státy po odečtení správního poplatku uhradit veškeré zpětně získané částky do rozpočtu EU. Úhrada probíhá tak, že se zpětně získané částky odečtou od výdajů vykázaných Komisi v žádosti o úhradu výdajů za následující měsíc. V oblasti rozvoje venkova (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova – EZFRV) mohou členské státy všechny částky zpětně získané od příjemců použít znovu, avšak pouze v rámci stejného programu. GŘ AGRI požaduje, aby platební agentury v souladu s platnými vnitrostátními postupy podnikly do jednoho roku od poslední relevantní události nebo opatření kroky ke zpětnému získání dlužné částky. Pokud platební agentura po podniknutí veškerých možných kroků ke zpětnému získání neoprávněných výdajů dluh odepíše¹⁹, může částku účtovat na vrub rozpočtu EU. Jinak musí být ztráta krytá ze státního rozpočtu.

¹⁸ Článek 54 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013.

¹⁹ Čl. 54 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013.

53 Zpětné získávání neoprávněných plateb v rámci SZP jsme již posoudili v předchozích zprávách v letech 2004 a 2011²⁰:

- o V roce 2004 jsme zjistili, že na konci roku 2002 byla míra zpětně získaných neoprávněných plateb velmi nízká (kumulativní míra zpětně získaných prostředků od roku 1971 činila pouhých 17 %) a objem starých dluhů, které nebyly získány zpět ani odepsány, vysoký. Dále jsme zjistili, že neexistují jasná kritéria pro rozhodnutí, zda mají být neoprávněné platby, které nelze získat zpět, kryty členskými státy, nebo z rozpočtu EU, a doporučili jsme Komisi, aby se tím zabývala.
- o V roce 2006 bylo na základě našeho doporučení zavedeno pravidlo 50/50, které má členské státy motivovat k rychlejšímu vymáhání dluhů. Nedojde-li ke zpětnému získání plateb do čtyř let od data vydání inkasního příkazu, nebo do osmi let v případě, že je zpětné získání částek předmětem vnitrostátního soudního řízení, nese podle tohoto pravidla finanční důsledky z 50 % dotyčný členský stát a z 50 % rozpočet EU, aniž by tím byla dotčena povinnost příslušného členského státu pokračovat v řízeních o zpětném získání částek²¹. Pro uplatnění tohoto pravidla je tedy velmi důležité datum, k němuž je pohledávka zaúčtována.
- o V našem auditu v roce 2011 jsme dospěli k závěru, že systémy členských států pro zpětné získávání neoprávněných výdajů se od roku 2004 zlepšily, přičemž míra zpětného získání dlužných částek od roku 2006 dosáhla přibližně 50 %, mimo jiné i díky pravidlu 50/50. Upozornili jsme však, že toto pravidlo s sebou nese i riziko, že členské státy budou vykazování a odepisování „řídít“ ve svůj prospěch, zejména oddalováním data zaúčtování dluhu, aby se povinnosti použít pravidlo 50/50 (a následně účtovat dluh na vrub státního rozpočtu) vyhnuly nebo ji posunuly na později.

²⁰ Zvláštní zpráva 03/2004 o vymáhání nesprávně vyplacených prostředků v rámci společné zemědělské politiky, zvláštní zpráva 08/2011 o zpětném získávání neoprávněných plateb provedených v rámci společné zemědělské politiky.

²¹ Čl. 32 odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005.

54 Analyzovali jsme údaje o míře zpětného získání prostředků přidělených z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV):

- V případě EZZF činila částka neoprávněných výdajů zjištěných za období 2007–2022 celkem 2,4 miliardy EUR. 52 % bylo získáno zpět do konce roku 2022, zbývajících 48 % bylo buď odepsáno (9 %), nebo je stále nesplaceno (39 %) ²². Zaznamenali značné rozdíly v míře zpětného získání a míře odepsání prostředků v jednotlivých členských státech, jak je uvedeno v [příloze V](#). Míra zpětného získání se pohybovala v rozmezí od 17 % do 92 %, míra odpisu od 0 % do 48 %.
- Pokud jde o EZFRV, GŘ AGRI ve své výroční zprávě o činnosti míru zpětného získání prostředků neuvádí. Na základě údajů od GŘ AGRI jsme zjistili, že průměrná míra zpětného získání prostředků za období 2015–2021 (tzn. období, za které byly údaje k dispozici) činila 78 %.
- Při porovnávání míry zpětného získání prostředků mezi EZZF a EZFRV za podobná období (2015–2021) jsme zjistili, že v případě EZFRV, kde členské státy mohou zpětně získané prostředky znovu použít a prostřednictvím spolufinancování jsou využívány i vnitrostátní prostředky, je tato míra výrazně vyšší (78 %) než u EZZF (49 %).
- Míra zpětného získání prostředků na úrovni příjemců u EZZF je obecně nižší než u programů v přímém a nepřímém řízení, které jsme prověřovali ([příloha IV](#)).

55 Přezkoumali jsme rovněž výsledky monitorování systémů členských států pro zpětné získávání prostředků za rozpočtový rok 2021 ze strany GŘ AGRI. GŘ AGRI a certifikační subjekty odhalily nedostatky v zaznamenávání a zpětném získávání neoprávněných výdajů u 18 ze 76 platebních agentur. K nedostatkům patřily velké prodlevy (více než 18 měsíců) platebních agentur, s nimiž zaznamenávaly zjištěné neoprávněné výdaje, a dále nedostatky oznámené certifikačními subjekty, jako je nedodržení povinnosti požadovat od příjemců vrácení prostředků nebo – v případě nesplacených dluhů – neprovádění následných opatření.

²² Tabulka: 5.4-2 přílohy 7 na s. 239 výroční zprávy o činnosti GŘ AGRI za rok 2022 – přílohy.

56 Když členské státy nedostatky zjištěné certifikačními subjekty v systémech zpětného získávání neodstraní, může GŘ AGRI v rámci schvalování účetní závěrky nebo prostřednictvím postupů schvalování souladu uplatnit finanční opravy. Za období 2010–2023 GŘ AGRI takto uplatnilo finanční opravy v celkové výši 513 milionů EUR. U většiny platebních agentur, jichž se nedostatky ve zpětném získávání prostředků vykázaných za rozpočtový rok 2021 týkaly, GŘ AGRI v době našeho auditu stále provádělo následná opatření. Příklad následného opatření je uveden v *rámečku 5*.

Rámeček 5

Finanční oprava, kterou GŘ AGRI uplatnilo kvůli nedostatkům v systému zpětného získávání prostředků chorvatské platební agentury

Certifikační subjekt Chorvatska zjistil případy, kdy platební agentura zahájila proces zpětného získávání plateb až po uplynutí 18měsíční lhůty stanovené v nařízení. V rámci postupu schvalování účetní závěrky požádalo GŘ AGRI Chorvatsko o důkladnou analýzu všech případů souvisejících s dlužnými částkami. Chorvatské orgány následně potvrdily celkem 411 případů, u nichž se v systému zpětného získávání prostředků vyskytovaly nedostatky (EZZF a EZFRV). Celková riziková částka činila 0,8 milionu EUR. GŘ AGRI uplatnilo v odpovídající výši finanční opravu.

57 V požadavcích na řízení zpětného získávání prostředků, které byly zavedeny pro novou SZP na období 2023–2027, nebylo pravidlo 50/50 zachováno a nebyly poskytnuty žádné alternativní pobídky. Domníváme se, že bez pravidla 50/50, díky němuž bylo do rozpočtu EU během let 2015–2022 vráceno 234 milionů EUR, nebo bez alternativních pobídek, jako byly například zavedeny pro rozvoj venkova (bod *54*, třetí odrážka) nebo soudržnost (body *58–63*), existuje riziko, že míra zpětného získání prostředků na úrovni rozpočtu EU se v zemědělství zhorší.

Co se týče oblasti soudržnosti, Komise systémy členských států pro zpětné získávání prostředků nesleduje, protože neoprávněné výdaje jsou z výdajů vyjmuty a na rozpočet EU nemají vliv

58 Rámec kontroly a získávání jistoty pro výdaje na soudržnost byl pro programové období 2014–2020 pozměněn doplněním požadavku, aby členské státy předkládaly Komisi roční balíčky dokumentů k poskytnutí jistoty (včetně ověřených účetních závěrek), které musí Komise každý rok schválit. Došlo tak ke změnám způsobu, jakým členské státy provádějí následná opatření a zjednávají nápravu neoprávněných výdajů.

59 Řídicí orgány v členských státech musí před předložením ověřených výdajů Komisi i po něm provádět kontroly. Pokud zjistí, že některé z výdajů proplácených EU, které ještě nebyly předloženy v roční účetní závěrce Komisi, jsou neoprávněné, musí je zaznamenat a přímo z účetní závěrky vyjmout. Jsou-li zjištěny neoprávněné částky ve výdajích, které již byly Komisi předloženy, měly členské státy možnost výdaje ihned vyjmout v následující žádosti o platbu, nebo je v účetní závěrce zaznamenat jako částky čekající na zpětné získání, a jakmile byly získány zpět, z výdajů EU je vyjmout. Druhá možnost již není v programovém období 2021–2027 k dispozici a členské státy musí neoprávněné výdaje vyjmout²³.

60 Než vnitrostátní auditní orgány předloží Komisi ověřenou účetní závěrku, kontrolují žádosti příjemců o úhradu na vzorku výdajů, které vyberou z výdajů již předložených Komisi v daném účetním období. Jejich auditní činnost je shrnuta ve výroční kontrolní zprávě. Veškeré zjištěné neoprávněné výdaje by měly být zaznamenány v systému členského státu.

61 Podle právního základu politiky soudržnosti mají členské státy povinnost zajistit nápravu neoprávněných výdajů a neoprávněně vyplacené částky spolu s případnými úroky od příjemců vymáhat²⁴. Členské státy by do 12 měsíců od zjištění neoprávněných výdajů měly přijmout nápravná opatření a během dalších 12 měsíců by měly zahájit postup zpětného získání prostředků²⁵. S cílem pomoci vnitrostátním orgánům se zpětným získáváním neoprávněných výdajů od příjemců vydala Komise pokyny, v nichž se uvádí, že zpětné získání neoprávněných výdajů, které byly odňaty, je vnitrostátní záležitostí²⁶.

62 V členských státech odpovídají za ověření účetní závěrky certifikační orgány. Ty musí každý rok také informovat Komisi o částkách, které byly z účetní závěrky vyňaty, a o částkách, které byly získány zpět, mají být získány zpět (čeká se na vrácení) nebo je zpět nelze získat.

²³ Čl. 98 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021.

²⁴ Čl. 122 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013.

²⁵ Čl. 2 písm. e) a f) nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/568 ze dne 29. ledna 2016.

²⁶ Pokyny pro členské státy k odejmutým částkám, částkám získaným zpět, částkám, které mají být získány zpět, a částkám, které nelze získat zpět, revize 2018, s. 7.

63 To, zda byly částky vyňaty, Komise sleduje v rámci svého dokumentárního přezkumu ročních balíčků dokumentů pro poskytnutí jistoty. Jakmile členské státy neoprávněné výdaje z účetní závěrky vyjmou, rozpočet EU v oblasti soudržnosti je obecně chráněn, avšak Komise dále nekontroluje, zda členské státy získají tyto výdaje od příjemců zpět. Zpětné získání neoprávněných částek je klíčový nástroj, který má odradit příjemce od dalšího neoprávněného jednání a minimalizovat rizika poškození dobrého jména EU, jinak se příjemci projektů financovaných EU mohou domnívat, že nápravná opatření nejsou účinná.

Údaje, které Komise o neoprávněných výdajích zveřejňuje, nejsou vždy úplné a konzistentní

64 Komise zveřejňuje několik zpráv s údaji o neoprávněných výdajích a následných opatřeních ke zpětnému získání těchto částek (body **15–18**). Očekávali bychom, že zprávy poskytnou zúčastněným stranám o neoprávněných výdajích zjištěných ve výdajích EU úplné a konzistentní informace a že v nich bude uvedeno, jak byly v zájmu transparentního a spolehlivého dohledu neoprávněné výdaje dále sledovány a napraveny.

Zveřejněné údaje o neoprávněných výdajích a nápravných opatřeních nejsou vždy úplné

65 Zveřejněné údaje za přímé a nepřímé řízení se týkají pouze preventivních opatření (nezpůsobilé výdaje vyloučené z výkazů nákladů) a nápravných opatření (vydané inkasní příkazy), která Komise v průběhu roku provedla. Dokumenty, které Komise zveřejňuje, neposkytují údaje o neoprávněných výdajích, které odhalí v průběhu roku a zaznamená je ve svých místních auditních databázích. Údaje Komise o preventivních a nápravných opatřeních vycházejí z roku provádění, nikoli z období, kdy byly neoprávněné výdaje zjištěny. Jak je patrné z **obrázku 6**, v závislosti na generálním ředitelství se tyto časové rozdíly mohou lišit až o tři měsíce. Není tedy možné zjistit částky neoprávněných výdajů odhalených v průběhu roku ani to, jak u nich Komise postupovala.

66 Pokud jde o sdílené řízení, výroční zpráva o činnosti GŘ AGRI ani výroční zpráva o řízení a výkonnosti neudávají celkovou částku neoprávněných výdajů zjištěných kontrolami a audity během roku u SZP nebo u nápravných opatření, která z nich vyplynula. Komise neuvádí celkovou částku neoprávněných výdajů, které byly zaznamenány v účetním období v oblasti soudržnosti. Domnívá se, že jelikož členské státy vyjímají neoprávněné výdaje ze své ověřené účetní závěrky, nedostanou se tyto výdaje do účetní závěrky EU a nemusí být vykazovány.

67 Výroční zprávy o činnosti generálních ředitelství zaměřených na soudržnost obsahují údaje vykázané členskými státy o výši finančních oprav, které byly provedeny v návaznosti na kontroly, audity a šetření v průběhu roku. Za účetní období 2020/2021, k dubnu 2022, to bylo 577,6 milionu EUR v případě GŘ REGIO a 67,9 milionu EUR v případě GŘ EMPL²⁷. Celkem bylo zjištěno a z výdajů předložených Komisi ke spolufinancování EU vyjmuto 625,5 milionu EUR. Komise neuvádí, jaký podíl těchto částek byl od příjemců získán zpět, protože na účetní závěrku EU to nemá žádný dopad.

68 Jediným dokumentem, který o neoprávněných výdajích v rámci sdíleného řízení poskytuje nějaké údaje, je zpráva o ochraně finančních zájmů (zpráva PIF). Ve zprávě PIF za rok 2021²⁸ se uvádí, že v souvislosti se zemědělskými výdaji vykázaly členské státy prostřednictvím systému pro řízení nesrovnalostí celkem 30 milionů EUR podvodných a 204 milionů EUR nepodvodných neoprávněných výdajů. U výdajů na soudržnost to bylo 1,624 miliardy EUR a 812,9 milionu EUR. Je třeba poznamenat, že ve zprávě PIF jsou uvedeny pouze jednotlivé částky přesahující 10 000 EUR. V našich předchozích zprávách jsme uvedli zjištění, že Komise neprováděla žádné systematické kontroly spolehlivosti částek vykázaných členskými státy²⁹.

Údaje o částkách získaných zpět nejsou vždy konzistentní

69 Analyzovali jsme údaje uvedené v různých zprávách o inkasních příkazech vydaných v roce 2021 z důvodu neoprávněných výdajů čtyřmi generálními ředitelstvími, která jsme během tohoto auditu prověřovali v souvislosti s přímým a nepřímým řízením. Přehled zveřejněných údajů obsahuje [tabulka 2](#).

²⁷ Výroční zpráva o činnosti GŘ REGIO za rok 2021, příloha 7, s. 140, a výroční zpráva o činnosti GŘ EMPL za rok 2021, příloha 7, s. 115.

²⁸ 33. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů EU a boji proti podvodům, tabulka 4, s. 36.

²⁹ Zvláštní zpráva 06/2019, bod 48, a zvláštní zpráva 01/2019, body 21–32.

Tabulka 2 – Údaje ve zveřejněných dokumentech o inkasních příkazech vydaných v roce 2021

Údaje získány ze zveřejněných dokumentů o inkasních příkazech vydaných v roce 2021 (v milionech EUR)								
Dokument	GŘ INTPA	GŘ NEAR	Sousedství a svět*	Vnější činnost a předvstupní pomoc	GŘ CONNECT	GŘ RTD	Jednotný trh, inovace a digitální agenda**	Výzkum a inovace
Výroční zpráva o činnosti	8,4	15,4			3	3,5		
Výroční zpráva o řízení a výkonnosti			21				19	
Zpráva PIF				5,39				5,81

* Zahrnuje údaje za GŘ ECHO, FPI, GŘ INTPA, GŘ NEAR a GŘ TRADE.

** Zahrnuje především údaje za GŘ CONNECT a GŘ RTD a výkonné agentury ERCEA, INEA a REA.

Zdroj: výroční zprávy o činnosti generálních ředitelství za rok 2021, výroční zpráva o řízení a výkonnosti a zpráva PIF zveřejněné v roce 2022.

70 Zjistili jsme následující nesrovnalosti:

- o částka 23,8 milionu EUR ve výroční zprávě o činnosti dvou generálních ředitelství pro vnější činnost, tedy GŘ INTPA (8,4 milionu EUR) a GŘ NEAR (15,4 milionu EUR)³⁰, je větší než celková částka uvedená ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti pro sousedství a svět, která zahrnuje také GŘ ECHO, FPI a GŘ TRADE. Komise nám vysvětlila, že informace uvedené ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti zahrnují úpravy na úrovni konsolidace, které bylo nutné provést kvůli jistým omezením stávajícího účetního systému a které v roce 2021 nebyly do výročních zpráv o činnosti zahrnuty. Komise tento problém vyřešila tak, že úpravy do výročních zpráv o činnosti zahrnula ručně a harmonizovala způsob prezentace dokumentů zveřejněných za účetní období 2022;
- o údaje ve zprávě PIF³¹ o celkových částkách získaných zpět za oblasti, na které jsou zaměřena čtyři prověřovaná generální ředitelství, jsou nižší než údaje ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti a výročních zprávách o činnosti. Informacemi uvedenými ve zprávě PIF nelze rozdíly vysvětlit.

³⁰ Výroční zpráva o činnosti GŘ INTPA za rok 2021, příloha 3, tabulka 8, a výroční zpráva o činnosti GŘ NEAR za rok 2021, příloha 3, tabulka 8.

³¹ Statistická analýza nesrovnalostí oznámených za rok 2021, oddíl 6.3.1, s. 159, tabulka DM4, obsahující kombinaci údajů o vnější činnosti a předvstupní pomoci.

71 Na základě analýzy údajů ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti za rok 2021 týkající se zemědělství (přírodní zdroje a životní prostředí) jsme zjistili, že členské státy provedly v roce 2021 preventivní a nápravná opatření v celkové hodnotě 794 milionů EUR. Z toho 528 milionů EUR činila nápravná opatření před platbou příjemcům v průběhu roku, což je v souladu s výroční zprávou o činnosti GŘ AGRI³². Zároveň jsme však zjistili, že některé hodnoty ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti neodpovídají hodnotám uvedeným ve výroční zprávě o činnosti z důvodu časových rozdílů v použitých údajích³³:

- o ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti za rok 2021 se uvádí, že v důsledku kontrol provedených u příjemců v roce 2021 a v předchozích letech členské státy znovu použily neoprávněné výdaje ve výši 244 milionů EUR. Tento údaj nelze sesouhlasit s údaji uvedenými ve výroční zprávě o činnosti GŘ AGRI,
- o nápravná opatření provedená Komisí zahrnují 191 milionů EUR v opravách, které členské státy uložily příjemcům po platbě a které byly uhrazeny do rozpočtu EU³⁴. Tato částka sice byla do rozpočtu EU uhrazena v roce 2021, nicméně byly provedeny kontroly a žádosti o vrácení byly vydány v roce 2021 a v předchozích letech. Komise nám vysvětlila, že tuto částku tvoří zejména 112,7 milionu EUR za Evropský zemědělský záruční fond, což potvrzuje i výroční zpráva o činnosti generálního ředitelství³⁵, a dále 68,6 milionu EUR na projekty rozvoje venkova, což bylo zahrnuto do účetní závěrky Komise, ale není to uvedeno ve výroční zprávě o činnosti.

³² Výroční zpráva o řízení a výkonnosti za rok 2021 – svazek III, s. 32, a výroční zpráva o činnosti GŘ AGRI za rok 2021, tabulka 2.1.1.3.1-6, s. 70.

³³ Výroční zpráva o činnosti je založena na údajích z ročních balíčků členských států pro poskytnutí jistoty, zatímco výroční zpráva o řízení a výkonnosti vychází z dat účetního systému Komise.

³⁴ Výroční zpráva o řízení a výkonnosti za rok 2021 – svazek III, s. 32.

³⁵ Výroční zpráva o činnosti GŘ AGRI za rok 2021 – přílohy, příloha 7, s. 264, tabulka 5.2-2.

72 V souvislosti s oblastí soudržnosti se ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti uvádí, že členské státy provedly v roce 2021 preventivní a nápravná opatření ve výši 3,763 miliardy EUR³⁶, což zahrnuje i finanční opravy uvedené v bodě 67. Jedná se o podíl EU na vyňatých platbách a odpočtech provedených členskými státy z výdajů vykázanych Komisi. Tato částka neodpovídá částkám uvedeným ve výročních zprávách o činnosti generálních ředitelství pro soudržnost za rok 2021, tedy GŘ REGIO (3,204 miliardy EUR) a GŘ EMPL (838 milionů EUR), protože ty zahrnují vnitrostátní spolufinancování³⁷. Tento problém byl napraven ve výroční zprávě o činnosti za rok 2022, ve které je podíl EU uveden.

³⁶ Výroční zpráva o řízení a výkonnosti za rok 2021 – svazek III, oddíl: *Cohesion, resilience and values*, s. 32.

³⁷ Výroční zpráva o činnosti za rok 2021 – regionální a městská politika – přílohy, tabulka na s. 140, a výroční zpráva o činnosti za rok 2021 – zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování – přílohy, tabulka na s. 115–116.

Závěry a doporučení

73 Dospěli jsme k závěru, že systémy, které Komise používá k řízení a sledování neoprávněných výdajů vynaložených příjemci finančních prostředků EU, jsou částečně účinné. V případě přímého a nepřímého řízení Komise zajišťuje, že jsou neoprávněné výdaje vykázány rychle a přesně, nicméně získat je zpět trvá příliš dlouho. V případě sdíleného řízení nebyla získána zpět značná část neoprávněných výdajů a míra zpětného získání prostředků se od roku 2006 nezlepšila. Z toho je patrné, že sledování prováděné Komisí samo o sobě zřejmě nepostačuje k tomu, aby bylo zajištěno účinné fungování systémů členských států pro zpětné získání prostředků. V oblasti soudržnosti je rozpočet EU chráněn, jakmile jsou neoprávněné výdaje vyjmuty z žádostí o platbu. Komise nekontroluje, zda jsou pak tyto částky získány od příjemců zpět. Navíc použitelnost informací, které Komise o neoprávněných výdajích a následných nápravných opatřeních poskytuje, je omezená, protože informace nejsou vždy úplné a konzistentní.

74 Z našich kontrol vzorku auditů a ověřování přímo a nepřímo řízených operací vyplynulo, že Komise zaznamenávala neoprávněné výdaje do svých řídicích databází správně a včas (body 26–28). Zjistili jsme však, že v případě vnější činnosti není v řídicích systémech Komise zaznamenán plný finanční dopad systémových neoprávněných výdajů. Auditóři totiž nejsou smluvně povinni provádět u neoprávněných výdajů, které by mohly být systémové, další kontroly a Komise nezajišťuje, aby systémové neoprávněné výdaje neměly dopad na další granty, které obdrží tytéž prováděcí organizace (bod 30). Vzhledem k omezením rozsahu ověřování je riziko, že systémové neoprávněné výdaje nebudou vykázány, obzvláště vysoké u agentur OSN (bod 31).

Doporučení 1 – Prověřovat finanční dopad systémových neoprávněných výdajů v oblasti vnější činnosti

Komise by měla zajistit, aby byl stanoven a zaznamenán plný finanční dopad neoprávněných výdajů potenciálně systémové povahy a aby byly v případě potřeby provedeny opravy, a to na základě dalších kontrol dotčených operací financovaných EU.

Cílové datum provedení: červen 2026

75 Zjistili jsme, že od doby, kdy prováděcí organizace provedly činnosti financované EU, do vydání inkasních příkazů Komisí uběhlo obvykle 14 až 23 měsíců. Čas potřebný na řízení o sporných otázkách v oblasti vnější činnosti je obvykle o pět až devět měsíců delší než u vnitřních politik. I po zohlednění rozdílů vyplývajících z podstaty těchto dvou typů řízení se domníváme, že úroveň monitorování a dohledu prováděného společným auditním útvarem v oblasti výzkumu pomáhá zkrátit dobu potřebnou ke zjištění a nápravě neoprávněných výdajů (body 33–37).

76 Zjistili jsme také, že v případě neuhrazených inkasních příkazů útvarami Komise obvykle trvá dalších pět až osm měsíců, než přistoupí k vymáhání finančních prostředků (body 38–43). Prodlevy ve vymáhání neoprávněných výdajů snižují šance Komise na zpětné získání všech dlužných částek, zejména pokud prováděcí organizace nejsou schopny nebo ochotny své dluhy splácet (body 48 a 49). GŘ BUDG se v poslední době snaží prodlevy Komise v procesu zpětného získávání prostředků řešit (body 44–46). Jakmile bude řešení plně provedeno, mohlo by odstranit prodlevy ve vymáhání v případech, kdy dlužníci po vydání konečné nebo formální výzvy Komisí finanční prostředky EU nevrátí.

Doporučení 2 – Zlepšit plánování auditní práce v oblasti vnější činnosti, a zkrátit tak dobu potřebnou ke zjištění neoprávněných výdajů

V oblasti vnější činnosti by Komise měla zkrátit dobu od dokončení činností financovaných EU do stanovení neoprávněných výdajů, které mají být opraveny, a to tak, že:

- a) přezkoumá své metodiky plánování auditů tak, aby následné kontroly byly prováděny ihned poté, co Komise obdrží finanční zprávy, které splňují příslušné požadavky;
- b) bude používat monitorovací postupy a nástroje, které umožní sledovat průběh auditu podrobněji s cílem zkrátit délku řízení o sporných otázkách.

Cílové datum provedení: konec roku 2025

77 V rámci sdíleného řízení nesou primární odpovědnost za zaznamenávání a zpětné získání neoprávněných výdajů členské státy. V zemědělství, kde Komise monitoruje systémy členských států, bylo z částky 2,4 miliardy EUR za přímé platby a tržní opatření, která měla být získána zpět a na niž platební agentury od roku 2007 vydaly a nezrušily inkasní příkazy, na konci roku 2022 nedobytných nebo dosud neuhrazených 48 %. Míra zpětného získání prostředků na úrovni příjemců u EZZF je obecně nižší než u přímého a nepřímého řízení. Pro společnou zemědělskou politiku na období 2023–2027 již neplatí pravidlo 50/50, které mělo platební agentury motivovat k včasnému vymáhání dluhů. Bez motivační pobídky k vymáhání dluhů vzniká riziko, že se míra zpětného získání prostředků v zemědělství zhorší (body 51–57).

Doporučení 3 – Posoudit, zda je potřeba zavést pro členské státy další pobídky, díky nimž by se zlepšila míra zpětného získání neoprávněných výdajů v zemědělství

Aby Komise zajistila, že členské státy získají neoprávněné výdaje v oblasti SZP zpět včas, a aby zlepšila míru zpětného získání prostředků, měla by posoudit, zda je potřeba zavést pro příští programové období další pobídky.

Cílové datum provedení: konec roku 2025

78 V oblasti soudržnosti probíhá náprava neoprávněných výdajů tak, že ihned poté, co jsou zjištěny, je členské státy vyjmou z ověřených výdajů. Jakmile jsou tedy neoprávněné výdaje zjištěny a z ověřených výdajů vyjmuty, rozpočet EU je chráněn. Komise nezjišťuje, do jaké míry členské státy tyto vyjmuté neoprávněné výdaje získají od příjemců zpět. Zpětné získání neoprávněných částek je klíčový nástroj, který má odradit příjemce od dalšího jednání vedoucího k nesrovnanostem a minimalizovat rizika poškození dobrého jména EU (body 59–63).

79 Zjistili jsme, že informace, které Komise o neoprávněných výdajích, zpětném získání prostředků a dalších nápravných opatřeních zveřejňuje, nejsou vždy úplné a konzistentní. Žádný z dokumentů zveřejňovaných Komisí neposkytuje úplný přehled zjištěných neoprávněných výdajů a souvisejících přijatých nápravných opatření (body 65–72).

Doporučení 4 – Poskytovat o zjištěných neoprávněných výdajích a přijatých nápravných opatřeních úplné informace

Komise by měla ve svých výročních zprávách o činnosti informovat:

- a) o neoprávněných výdajích, které byly zjištěny v průběhu roku, a přijatých nápravných opatřeních;
- b) o neoprávněných výdajích, které byly zjištěny v předchozím roce (předchozích letech), ale na konci předchozího roku u nich nebyla dokončena nápravná opatření, a o nápravných opatřeních, která byla přijata v aktuálním vykazovaném roce.

Cílové datum provedení: červen 2026

Tuto zprávu přijal senát V, jemuž předsedá Jan Gregor, člen Účetního dvora, v Lucemburku na svém zasedání dne 22. března 2024.

Za Účetní dvůr

Tony Murphy
předseda

Přílohy

Příloha I – Systémy pro zjišťování, zaznamenávání a vykazování neoprávněných výdajů a nápravná opatření pro vybrané programy EU

Přírodní zdroje (zemědělství)

Platební agentury provádějí u všech příjemců správní kontroly a kontroly na místě a své statistiky zasílají každý rok do 15. července GŘ AGRI. Míra rozsahu kontrol na místě je obvykle 5 %, liší se však podle jednotlivých opatření.

Certifikační subjekty kontrolují a ověřují roční účetní závěrky platebních agentur, jejich postupy vnitřní kontroly, systémy zpětného získávání prostředků a legalitu a správnost výdajů, které hradí EU. Rovněž provádějí na vzorku kontroly, jaké prováděly jednotlivé platební agentury. Platební agentury předkládají každoročně do 15. února své roční účetní závěrky a zprávy o ověření generálnímu ředitelství AGRI ke schválení.

V případě neoprávněných výdajů nebo nedbalosti musí členské státy do 18 měsíců od schválení nebo obdržení zprávy o kontrole požadovat od příjemců vrácení neoprávněných plateb (včetně případných sankcí)³⁸. Jakmile je žádost o vrácení podána, platební agentury by měly zaevidovat dlužné částky do knihy dlužníků a do jednoho roku od poslední relevantní události nebo opatření podniknout na základě vnitrostátního postupu kroky ke zpětnému získání dluhu³⁹.

Členské státy mohou znovu použít všechny částky získané zpět v souvislosti s programy rozvoje venkova, avšak částky získané zpět v souvislosti s přímými platbami a tržními opatřeními musí po odečtení 20 % správního poplatku (25 % v případě podmíněnosti) vrátit do rozpočtu EU jako účelově vázané příjmy. Vrácení do rozpočtu EU znamená odečtení zpětně získané částky – včetně pokut a úroků – od žádosti o úhradu výdajů za následující měsíc.

³⁸ Čl. 54 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013.

³⁹ Pokyny GŘ AGRI *Key and ancillary controls concerning irregularities and debts management and control systems in relation to conformity clearance procedures launched as from 1.1.2015*, oddíl II.

Platební agentury mohou zpětně získané částky určené na přímé platby započítat oproti budoucím platbám témuž příjemci. To však nelze provést v případě zpětně získaných prostředků EU souvisejících s tržními opatřeními (v rámci EZZF) a dokončenými činnostmi v oblasti rozvoje venkova bez dalších splatných plateb.

Pokud platební agentura po vyčerpání všech možností získat prostředky zpět dluh odepíše, může jej v příštím výkazu výdajů účtovat na vrub rozpočtu EU, jinak musí ztrátu nést státní rozpočet. Do roku 2022 byl postup takový, že pokud se platebním agenturám nepodařilo vymoci dluh do čtyř let (v případě soudních řízení do osmi let), uplatnily pravidlo 50/50, tj. náklady byly rozděleny rovným dílem mezi unijní a státní rozpočet. Po uplatnění tohoto pravidla musely o zpětné získání prostředků nadále usilovat, jinak nesly plnou ztrátu samy. Výsledky pak zaúčtovaly do následující roční závěrky.

GŘ AGRI provádí omezený počet kontrol na místě, a to v rámci ročního finančního schválení účetní závěrky a v rámci víceletých auditů souladu. Finanční schválení se týká úplnosti, přesnosti a věcné správnosti účetní závěrky platebních agentur, zatímco cílem auditu souladu, jichž GŘ AGRI v roce 2022 provedlo 92, je vyloučit výdaje, které nebyly vynaloženy v souladu s pravidly. Pokud Komise odhalí neoprávněné výdaje, platební agentury musí požádat konečné příjemce o uhrazení příslušných částek a ty pak musí vrátit do rozpočtu EU⁴⁰.

Soudržnost

Řídicí orgány provádějí správní kontroly všech žádostí o platbu a ověření na místě u vzorků žádostí o platbu obdržených od příjemců. Veškeré zjištěné nezpůsobilé částky se odečtou od částek, které mají být příjemcům uhrazeny, a pokud tyto částky na úhradu nezpůsobilých částek nestačí, požádají řídicí orgány příjemce o vrácení příslušných prostředků. Komise nevyžaduje, aby řídicí orgány vykazovaly o nezpůsobilých částkách jakékoli údaje.

⁴⁰ Článek 43 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013.

Pokud řídicí orgány odhalí neoprávněné výdaje, které již byly Komisi vykázaný, příslušnou neoprávněnou částku odečtou, protože je nezpůsobilá k spolufinancování a do výdajů vykázaných Komisi by neměla být zahrnuta. Řídicí orgány mají dvě možnosti, jak způsobilé výdaje vykázané Komisi upravit:

- tyto částky mohou vykázat jako vyjmuté způsobilé výdaje. V takovém případě mohou tyto prostředky EU znovu použít na stejný operační program, z něhož byly vyjmuty,
- neoprávněné výdaje mohou v operačních programech ponechat až do jejich zpětného získání od příjemce. Tato možnost má výhodu z hlediska peněžních toků, ale řídicí orgány pak mají na opětovné použití prostředků po jejich získání zpět méně času. Během programového období 2014–2020 ji využilo pouze pět členských států a ve stávajícím období již tato možnost neexistuje.

Certifikační orgány odpovídají za ověření konečné účetní závěrky předkládané Komisi. Konsolidují „opravené“ údaje poskytnuté řídicími orgány a provádějí veškeré další nezbytné opravy v závěrce v návaznosti na kontroly provedené auditními orgány, Komisí nebo Evropským účetním dvorem. Certifikační orgány navíc provádějí vlastní kontroly, což může vést k tomu, že výdaje budou považovány za vysoce rizikové a budou klasifikovány jako výdaje podléhající „průběžnému posuzování“. I když je tento druh výdajů součástí účetní závěrky, musí být vykazován samostatně a Komise jej nezohledňuje pro spolufinancování. Jakmile jsou provedeny další kontroly, mohou být tyto částky částečně nebo zcela znovu zahrnuty do dalších žádostí o platbu.

Než řídicí orgány předloží účetní závěrku Komisi, žádosti příjemců o platbu kontrolují i auditní orgány, a to tak, že vyberou vzorek z výdajů, které již byly Komisi v daném účetním období předloženy. Jejich auditní činnost je shrnuta ve výroční kontrolní zprávě. Neoprávněné výdaje odhalené během auditů operací jsou v účetní závěrce opraveny. Pokud dojdou ke zjištění, že celková míra chyb (TER) je vyšší než 2 %, jsou povinny provést další extrapolované finanční opravy, aby snížily zbytkové riziko pod 2 % práh významnosti (materiality).

Roční balíček pro poskytnutí jistoty, který členské státy předkládají Komisi, obsahuje účetní závěrky operačních programů schválených za dané programové období, výroční kontrolní zprávy auditních orgánů, výroky auditora, roční souhrny a prohlášení řídicích orgánů. Komise provádí dokumentární přezkum těchto dokumentů.

Komise provádí také audity u vnitrostátních orgánů, které jsou vybírány na základě analýzy rizik. Cíle těchto auditů jsou různé, jedná se například o audity souladu, zjišťovací nebo tematické audity, audity systémů a spolehlivosti ukazatelů výkonnosti, a mohou zahrnovat opětovné provedení kontrol již provedených auditními orgány členských států. V důsledku těchto auditů se většinou provádějí finanční opravy, které obvykle vedou k tomu, že vnitrostátní orgány použijí částky znovu na své programy. Členské státy odpovídají za to, že v souvislosti s veškerými odhalenými neoprávněnými výdaji přijmou vůči příjemcům nápravná opatření.

Vnitřní a vnější politiky

Komise obvykle najímá soukromé auditorské společnosti, aby kontrolovaly způsobilost výdajů vykázaných prováděcími organizacemi u smluv nebo dohod k projektům, které Komise řídí přímo nebo nepřímo. Tyto kontroly mohou být prováděny v rámci ročních plánů auditů u projektů vybraných na základě analýzy rizik nebo v rámci výpočtu míry zbytkových chyb u náhodně vybraných projektů. Některé smlouvy nebo dohody mohou ukládat prováděcím organizacím povinnost nechat si závěrku, kterou předkládají Komisi, ověřit soukromými auditorskými společnostmi.

Generální ředitelství zabývající se výzkumem zřídila za tímto účelem společný auditní útvar, který najímá soukromé auditorské společnosti na základě rámcové smlouvy nebo provádí audity s využitím vlastních zaměstnanců. Provádějí-li audit soukromé auditorské společnosti, zástupce společného auditního útvaru jejich práci podrobně sleduje. Svá zjištění projedná společný auditní útvar a najatí auditoři v rámci řízení o sporných otázkách s auditovanými subjekty a najatí auditoři pak vydají závěrečnou zprávu o auditu. Společný auditní útvar zaznamená plný dopad neoprávněných výdajů do databáze AUDEX pro řízení auditu, která údaje automaticky přenesou do systému řízení grantů SyGMA, aby schvalující osoby mohly provést další krátké řízení o sporných otázkách, zaslat zprávy o auditu prováděcím organizacím a následně přijmout nápravná opatření týkající se zjištěných neoprávněných výdajů.

Rámcovou dohodu na služby soukromých auditorských společností uzavřela také generální ředitelství zodpovědná za vnější činnost. Vedoucí auditních úkolů ve spolupráci se schvalujícími osobami najímají auditory, koordinují jejich práci a schvalují návrhy zpráv o auditu, z nichž pak vzejde závěrečná zpráva o auditu. Schvalující osoby pak tuto závěrečnou zprávu zašlou prováděcím organizacím, které se mohou k veškerým zjištěným neoprávněným výdajům vyjádřit a poskytnout k nim další podklady. Na konci tohoto řízení o sporných otázkách schvalující osoby rozhodnou o nápravných opatřeních, která mají být v souvislosti s potvrzenými neoprávněnými výdaji přijata.

V oblasti vnější činnosti řídí Komise některé výdaje nepřímo s prováděcími partnery, jako jsou mezinárodní organizace a veřejnoprávní subjekty, za které se finančně zaručí členské státy. Komise při odhalování a zpětném získávání neoprávněných výdajů od příjemců spoléhá na jejich řídicí systémy. Komise zavedla metodiku posouzení pilířů⁴¹, aby její prováděcí partneři poskytovali rovnocennou úroveň ochrany finančních zájmů EU, jakou ona poskytuje v oblasti přímého řízení.

Za účelem spolupráce uzavřely Komise a Organizace spojených národů finanční a správní rámcovou dohodu. Obecná shoda o používání mandátu pro ověřování výdajů omezuje vzorky, které mohou ověřovatelé vybrat ke kontrole způsobilosti operace řízené agenturou OSN s využitím finančních prostředků EU⁴². Vzorky nesmí obsahovat více než 40 operací z prvotního seznamu operací agentury a nesmí přesáhnout 20 % vykázaných výdajů. Pokud seznam obsahuje operace s prováděcími partnery, u nichž je nutné použít dílčí výběrový soubor, může být vybráno nejvýše 20 dalších položek až pro pět operací zařazených do vzorku. Ověřovatelé výdajů si nesmějí ponechat kopie podpůrných dokumentů, které ověřili.

Nápravu neoprávněných výdajů provádějí schvalující osoby v Komisi zpětným získáním prostředků nebo snížením dalších plateb. Komise považuje zpětně získané finanční prostředky za účelově vázané příjmy.

Schvalující osoby odpovídají za vypracování odhadů výše pohledávek, stanovení inkasních nároků, jejich zaznamenání v systému ABAC a vydání inkasních příkazů a výzev k úhradě. Účetní Komise pak u inkasních příkazů přezkoumá, zda jsou splněny všechny nezbytné požadavky a zda byly učiněny kroky nezbytné k zajištění účinného postupu zpětného získání prostředků, a následně je schvalovací proces v systému ABAC dokončen.

⁴¹ Pilíř 1 týkající se vnitřní kontroly zahrnuje také prevenci, odhalování a nápravu chyb, podvodů a nesrovnalostí.

⁴² Obecná shoda o používání podmínek pro rozsah působnosti týkající se ověřování výdajů u operací prováděných organizacemi OSN, které jsou signatáři finanční a správní rámcové dohody mezi EU a OSN z března 2020.

Pokud ve lhůtě stanovené ve výzvě k úhradě dlužník svůj dluh nezaplatí, inkasní příkaz je přidělen týmu GŘ BUDG pro vymáhání pohledávek (upomínání). Pokud dlužník dluh nezaplatí ani poté, co mu byla zaslána upomínka a výzva k zaplacení, a není-li možné dluh započíst nebo zúčtovat oproti bankovní záruce, účetní vyzve schvalující osobu, aby přistoupila k vymáhání pohledávky. Pro schvalující osobu to znamená, že zašle žádost spolu s podpůrnou dokumentací právní službě Komise. Pohledávku lze vymáhat na majetku dlužníka – buď přijetím rozhodnutí Komise (článek 299 SFEU), nebo prostřednictvím soudního řízení.

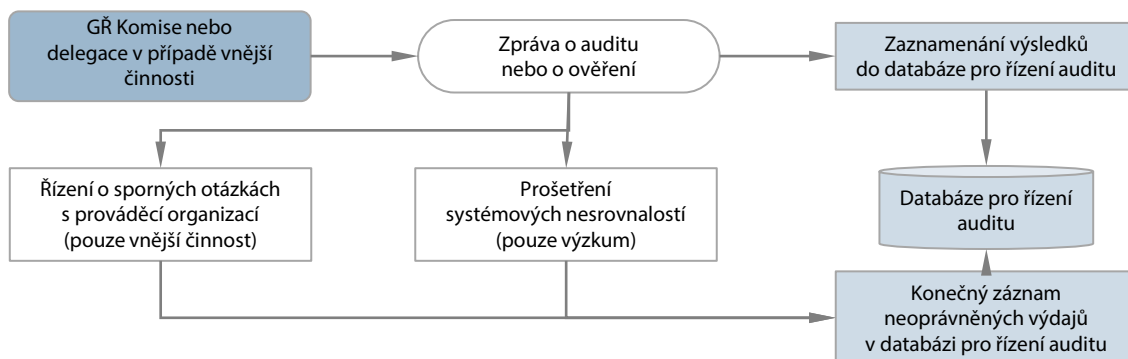
Schvalující osoby mohou od vymáhání pohledávky upustit v těchto případech⁴³:

- a) pokud by předvídatelné náklady na inkaso překročily výši částky k inkasu a pokud by upuštění od inkasa nepoškodilo pověst Unie;
- b) pokud je inkaso pohledávky nemožné z důvodů jejího stáří, prodlevy při odeslání výzvy k inkasu nebo platební neschopnosti dlužníka;
- c) pokud je inkaso v rozporu se zásadou proporcionality.

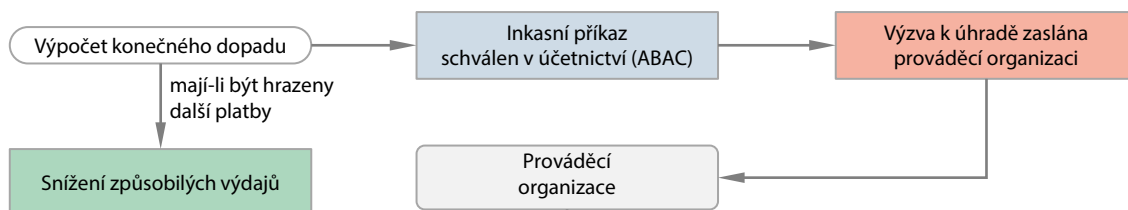
⁴³ Čl. 101 odst. 2 finančního nařízení.

Příloha II – Systémy Evropské komise pro odhalování neoprávněných výdajů a provádění nápravných opatření v rámci přímého a nepřímého řízení

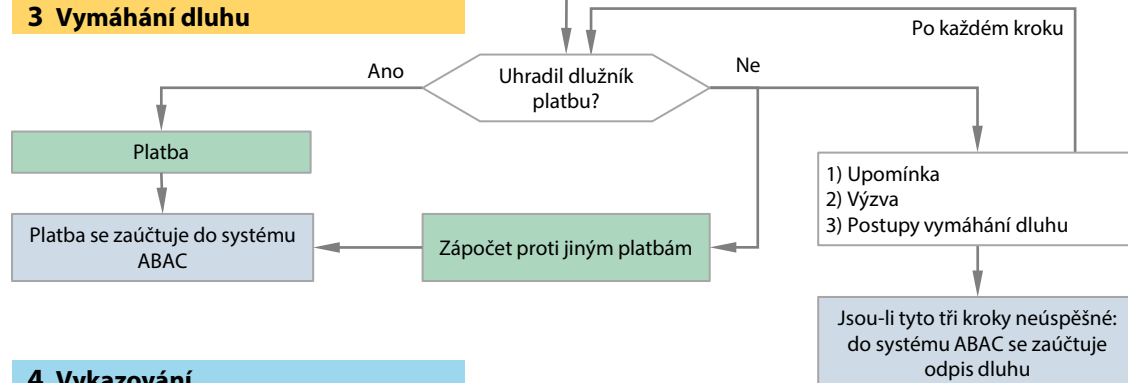
1 Určení neoprávněných výdajů

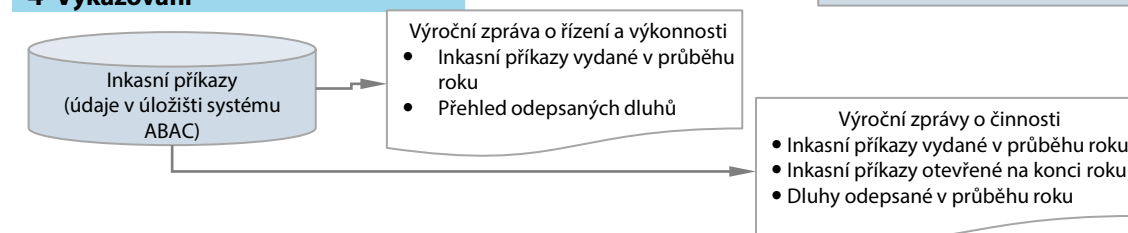
2 Oprava neoprávněných výdajů

3 Vymáhání dluhu

4 Vykazování

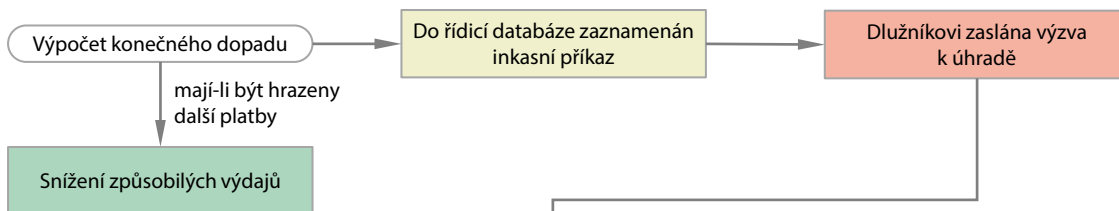
Zdroj: EÚD.

Příloha III – Systémy členských států pro odhalování neoprávněných výdajů a provádění nápravných opatření v rámci sdíleného řízení

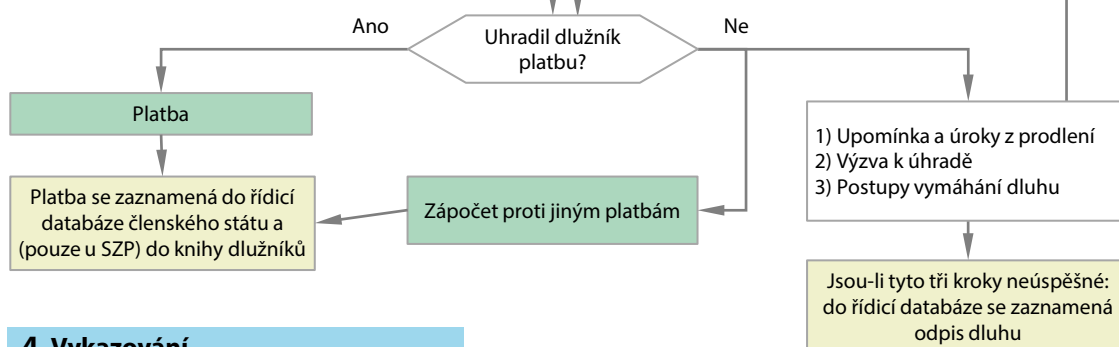
1 Odhalení neoprávněných výdajů

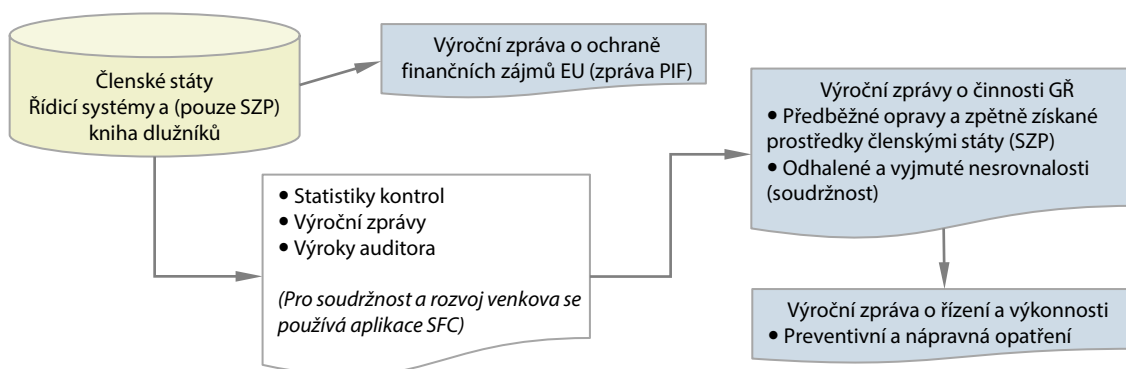
2 Oprava neoprávněných výdajů

3 Vymáhání dluhu

4 Vykazování

Zdroj: EÚD.

Příloha IV – Míry zpětného získání neoprávněných výdajů vybraných generálních ředitelství Komise

AGRI (jen EZZF)		Míra zpětného získání částek do konce roku								
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rok vydání inkasního příkazu	2014	14 %	28 %	32 %	33 %	34 %	38 %	39 %	39 %	47 %
	2015		45 %	61 %	64 %	67 %	72 %	73 %	77 %	81 %
	2016			39 %	38 %	41 %	45 %	46 %	47 %	48 %
	2017				21 %	32 %	35 %	36 %	38 %	40 %
	2018					50 %	60 %	66 %	69 %	70 %
	2019						26 %	35 %	38 %	43 %
	2020							37 %	49 %	54 %
	2021								27 %	56 %
	2022									39 %

RTD		Míra zpětného získání částek do konce roku								
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rok vydání inkasního příkazu	2014	54 %	88 %	91 %	92 %	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %
	2015		65 %	87 %	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %	94 %
	2016			71 %	96 %	97 %	97 %	97 %	98 %	98 %
	2017				50 %	78 %	80 %	80 %	80 %	80 %
	2018					79 %	96 %	96 %	96 %	96 %
	2019						70 %	91 %	93 %	96 %
	2020							77 %	81 %	82 %
	2021								49 %	51 %
	2022									79 %

CNECT		Míra zpětného získání částek do konce roku								
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rok vydání inkasního příkazu	2014	44 %	72 %	76 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %
	2015		64 %	86 %	86 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %
	2016			41 %	58 %	68 %	68 %	68 %	68 %	68 %
	2017				58 %	67 %	91 %	91 %	91 %	92 %
	2018					65 %	86 %	87 %	87 %	87 %
	2019						79 %	83 %	83 %	83 %
	2020							72 %	82 %	82 %
	2021								38 %	49 %
	2022									72 %

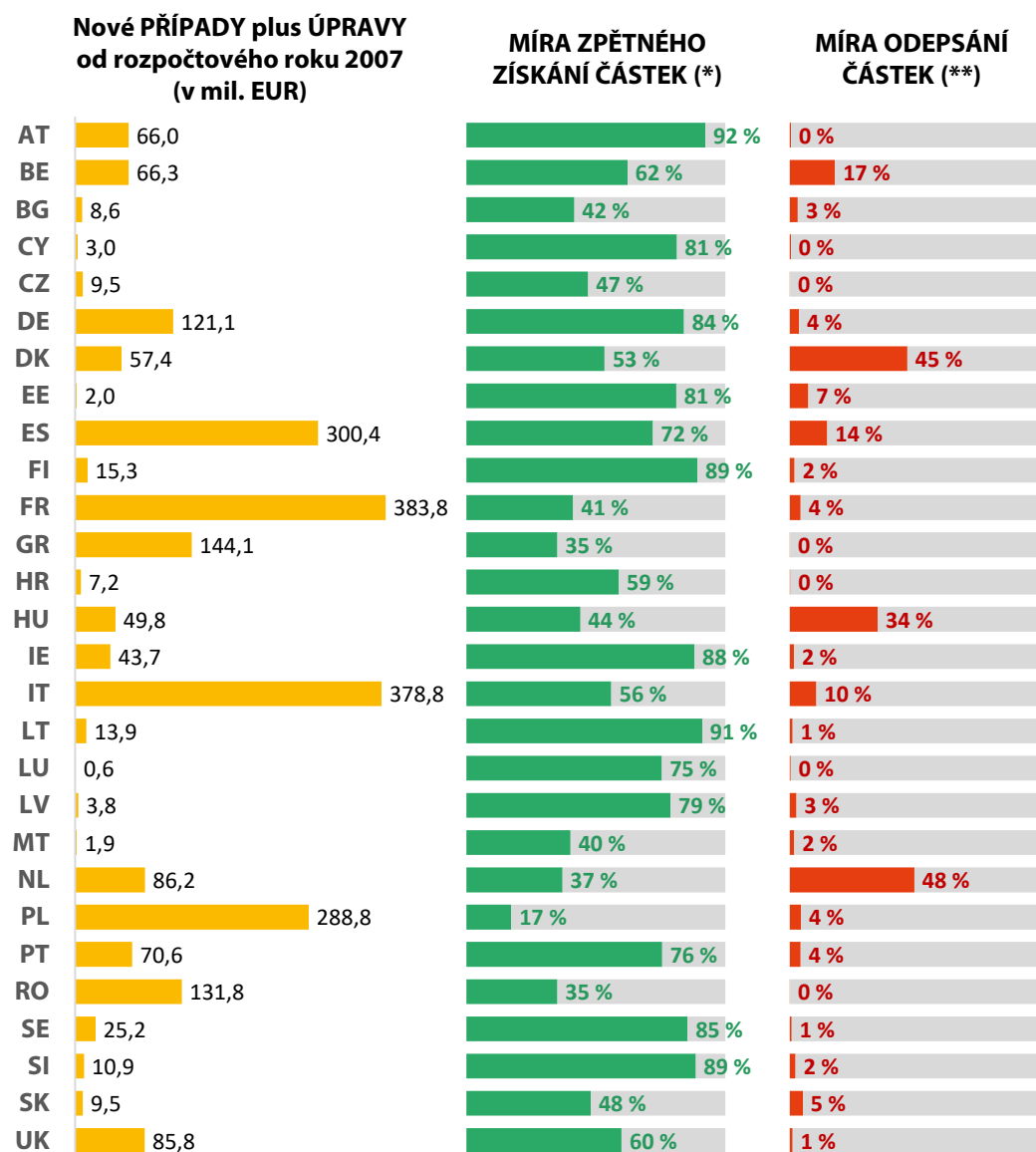
NEAR		Míra zpětného získání částek do konce roku								
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rok vydání inkasního příkazu	2014	52 %	79 %	96 %	96 %	96 %	96 %	96 %	97 %	97 %
	2015		65 %	74 %	75 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %
	2016			70 %	84 %	84 %	85 %	85 %	85 %	87 %
	2017				78 %	83 %	84 %	84 %	84 %	84 %
	2018					68 %	75 %	75 %	75 %	75 %
	2019						61 %	68 %	74 %	74 %
	2020							39 %	61 %	66 %
	2021								82 %	96 %
	2022									59 %

INTPA		Míra zpětného získání částek do konce roku								
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rok vydání inkasního příkazu	2014	36 %	50 %	54 %	58 %	59 %	59 %	59 %	61 %	61 %
	2015		61 %	84 %	84 %	84 %	86 %	86 %	86 %	87 %
	2016			53 %	68 %	71 %	71 %	71 %	74 %	74 %
	2017				73 %	86 %	89 %	89 %	89 %	91 %
	2018					42 %	50 %	59 %	59 %	59 %
	2019						65 %	83 %	84 %	93 %
	2020							54 %	71 %	76 %
	2021								57 %	81 %
	2022									60 %

Pozn.: míry zpětného získání prostředků nezohledňují částky započtené oproti platbám příjemcům, a to během stejného roku podání žádosti o platbu u EZZF nebo v rámci stejného projektu v přímém nebo nepřímém řízení.

Zdroj: tabulka: výroční zpráva o činnosti za rok 2022 – zemědělství a rozvoj venkova – přílohy, příloha 7 – tabulka 5.4-1 za EZZF, s. 238, a EÚD na základě databáze ABAC.

Příloha V – Částky získané zpět Evropským zemědělským záručním fondem od příjemců v případech zjištěných od roku 2007

(*) MÍRA ZPĚTNÉHO ZÍSKÁNÍ ČÁSTEK = ZPĚTNĚ ZÍSKANÉ ČÁSTKY / (PŘÍPADY plus ÚPRAVY)

(**) MÍRA ODEPSÁNÍ ČÁSTEK = ODEPSANÉ ČÁSTKY / (PŘÍPADY plus ÚPRAVY)

Zdroj: tabulka: výroční zpráva o činnosti za rok 2022 – zemědělství a rozvoj venkova – přílohy, příloha 7 – tabulka 5.4-1 za EZZF, s. 238–239.

Použité zkratky

GŘ AGRI: Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova

GŘ BUDG: Generální ředitelství pro rozpočet

GŘ CONNECT: Generální ředitelství pro komunikační sítě, obsah a technologie

GŘ EMPL: Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a začleňování

GŘ INTPA: Generální ředitelství pro mezinárodní partnerství

GŘ NEAR: Generální ředitelství pro sousedství a jednání o rozšíření

GŘ REGIO: Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku

GŘ RTD: Generální ředitelství pro výzkum a inovace

IMS: systém pro řízení nesrovnalostí

OLAF: Evropský úřad pro boj proti podvodům

SZP: společná zemědělská politika

Glosář

ABAC: elektronický systém Komise pro správu rozpočtových a účetních operací.

Finanční a správní rámcová dohoda: dohoda uzavřená mezi Komisí a OSN upravující jejich spolupráci na rozvojových cílech tisíciletí.

Nepřímé řízení: způsob plnění rozpočtu EU, při němž Komise svěřuje provádění úkolů jiným subjektům (například zemím mimo EU nebo mezinárodním organizacím).

Přímé řízení: řízení fondu či programu EU, které na rozdíl od sdíleného řízení či nepřímého řízení provádí pouze Komise.

Řízení o sporných otázkách: řízení, v jehož rámci auditor anebo Komise diskutují o výsledcích svých kontrol s kontrolovaným subjektem, aby se ujistili, že jsou tyto výsledky dobře podloženy.

Sdílené řízení: způsob vynakládání prostředků z rozpočtu EU, při němž na rozdíl od přímého řízení Komise deleguje úkoly na členské státy, avšak ponechává si konečnou odpovědnost.

Soudržnost: politika EU, jejímž cílem je zmenšovat hospodářské a sociální rozdíly mezi regiony a členskými státy podporou tvorby pracovních míst, konkurenceschopnosti podniků, hospodářského růstu, udržitelného rozvoje a přeshraniční a meziregionální spolupráce.

System pro řízení nesrovnalostí: aplikace, kterou členské státy používají k oznamování nesrovnalostí (včetně podezření z podvodu) úřadu OLAF.

Výroční zpráva o činnosti: zpráva, kterou vypracovává každé generální ředitelství Komise a orgán či subjekt EU, v níž popisují, jak plnily své cíle a jak využívaly své finanční a lidské zdroje.

Výroční zpráva o řízení a výkonnosti: zpráva, kterou každý rok vypracovává Komise a v níž informuje o tom, jak řídila rozpočet EU a jakých bylo dosaženo výsledků, a shrnuje informace uvedené ve výročních zprávách o činnosti jejích generálních ředitelství a výkonných agentur.

Odpovědi Komise

<https://www.eca.europa.eu/cs/publications/sr-2024-07>

Harmonogram

<https://www.eca.europa.eu/cs/publications/sr-2024-07>

Auditní tým

Účetní dvůr ve svých zvláštních zprávách informuje o výsledcích auditů politik a programů EU či témat z oblasti správy a řízení zaměřených na konkrétní oblasti rozpočtu. Vybírá a koncipuje tyto auditní úkoly tak, aby byl jejich dopad co nejvyšší, a zohledňuje přitom rizika pro výkonnost nebo zajištění souladu s předpisy, objem příslušných příjmů či výdajů, očekávaný vývoj, politické zájmy a zájem veřejnosti.

Tento audit výkonnosti provedl auditní senát V, který se zaměřuje na financování a správu EU a jemuž předsedá člen EÚD Jan Gregor. Audit vedl člen EÚD Jorg Kristijan Petrovič a podporu mu poskytovali vedoucí kabinetu Martin Puc a tajemník kabinetu Mirko Iaconisi, vyšší manažerka Judit Oroszkiová, vedoucí úkolu Anthony Balbi a auditoři Bruno Scheckenbach a Ilias Nikolakopoulos. Grafickou podporu zajišťoval Jesús Nieto Muñoz a administrativní podporu poskytovala Valérie Tempezová.

Zleva doprava: Mirko Iaconisi, Judit Oroszkiová, Jorg Kristijan Petrovič, Anthony Balbi, Martin Puc.

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2024

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Opakované použití je tedy obecně povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí měnit jeho původní význam či sdělení. EÚD nenesou za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li takové povolení poskytnuto, ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv.

Obrázky 4, 6 a 7 – ikony: tyto obrázky byly vytvořeny s použitím zdrojů z platformy [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všechna práva vyhrazena.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Používání loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

HTML	ISBN 978-92-849-2041-9	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/004366	QJ-AB-24-007-CS-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2055-6	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/200905	QJ-AB-24-007-CS-N

Posuzovali jsme, zda systémy, které Komise používá k řízení a zpětnému získávání neoprávněných výdajů vynaložených příjemci finančních prostředků EU, účinně chrání rozpočet EU a odrazují příjemce od dalšího jednání vedoucího k nesrovnalostem. Komise v rámci přímého a nepřímého řízení zajišťuje, že jsou neoprávněné výdaje vykazovány přesně a rychle, jejich zpětné získání však trvá příliš dlouho. V rámci sdíleného řízení, kde hlavní odpovědnost za zaznamenávání a zpětné získávání neoprávněných výdajů nesou členské státy, je míra tohoto zpětného získání obecně nízká, avšak mezi jednotlivými členskými státy existují významné rozdíly.

Doporučujeme přezkoumat systémové nesrovnalosti a zlepšit plánování auditů v oblasti vnější činnosti. V oblasti zemědělství by Komise měla posoudit, zda je potřeba zavést pro členské státy pobídky, díky nimž by se zlepšila míra zpětného získání prostředků. Komise by rovněž měla poskytovat úplné informace o zjištěných neoprávněných výdajích a jejich nápravě.

Zvláštní zpráva EÚD podle čl. 287 odst. 4 druhého pododstavce Smlouvy o fungování EU.

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace
Evropské unie

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUCSEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/contact
Internetová stránka: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors